

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredniški
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Grčija ima besedo

V politiki ni logike, pravijo Angleži. Vendar pa se zdi, da imajo veliki dogodki tako v zunanji kot notranji politiki od časa do časa logične posledice in če zasledujemo posamezne pojave, pridemo končno do gotovega velikega izhoda. Da se je v evropski politiki dogodilo v zadnjem času nekaj velikega, o tem ni danes nobenega dvoma več. Za samo golo prisluškovanje nam priča, da je nastopilo nekaj novega in da imamo pričakovati novih smeri. Kolikor pride naša država v poštev, se kaže ta pojav zelo vidno v njenem razmerju do sosedov. Kakor nam poroča naš rimski dopisnik, vodi Mussolini radi teh sprememb nasproti Jugoslaviji politiko kar največje opreznosti. Dogodili so se celo slučajji, da je bil naš rimski poslanik Rakič drugače sprejet kot pred letom in da je forma obveščanja med našim zastopstvom in rimsko vlado postala povsem nekaj drugega. Fašistovski tisk je dobil generalno navodilo, v katerem se mu priporoča opreznost in čakanje nadaljnjih direktiv iz Rima. Tudi Madjarska je napela druge strune. Njen ministrski predsednik grof Bethlen govori opreznosti in ne postavlja brezpogojne spremembe trianonskega miru tako izrazito v ospredje. Val francosko-angleške skupne iniciative odbija tudi na obrežjih drugih držav. Radi končnega sporazuma na Balkanu je prišlo do obračunavanja z macedonskimi organizacijami v Bolgariji in do direktnih razgovorov med Sofijo na eni ter Londonom in Parizom na drugi strani. Zdi se, da je krogotok te nove politike zavzel vse balkansko vprašanje in da ni neprizadeta niti ena država. K Albaniji smo že včeraj poudarili naše vladno stališče. Mi gremo tudi v tem vprašanju skupno s Francijo in Anglijo ter smo si z obema vladama popolnoma na jasnem, kako je postopati. Zdi se, da bomo pustili Albanijo na strani in nam bo Albanija le v toliko politična in diplomatska briga, v kolikor je ta država naša neposredna sosed, ker imamo v ostalem zadostna jamstva zapadnih velesil in ker je prišla naša diplomacija do tega, da v obubožani, zaostali, denarja in kulture potrebni Albaniji nimamo kaj iskati. Za italijanskim, madjarskim, albanskim in bolgarskim vprašanjem stopa na plan končna ureditev naših odnosov do pomorske Grčije, s katero smo, kakor je videti iz delovanja našega poslanika Popoviča v direktnih pogajanjih in s katero hočemo priti v smislu naših in grških ter želja zapadnih velesil do končnega razčiščenja medsebojnih odnosov.

Za Grčijo se plete predvsem od strani Italije stalen boj, kdo naj v njej politično prevladuje. S skrbjo smo opazovali italijanska stremeljenja, da bi postala tudi Grčija člen v obkroževalni verigi naše države. Dasi mala, a vendar kot pomorska država ima Grčija za našo državo velik političen in gospodarski pomen, ki se označuje s kratko besedo Solun in z vprašanjem našega izhoda na Egejsko morje. Državni položaj je pač tak, da mu je enako važno Jadransko kot Egejsko morje in veriga naših sosedov nam brezpogojno narekuje, da moramo imeti tako v miru kot v vojni čim več odprtih oken za vhod in izhod k našim zaveznikom. Ko je prišel na čelo grške politike veliki mož s Krete Venizelos, smo videli v njem moža, ki je celo svoje življenje žrtvoval delu za svobodno Grško in ki je celo svoje življenje žrtvoval delu za svobodno Grško in ki je celo svoje življenje bil prepričan zastopnik misli o svobodnem Balkanu, ki naj pripada svobodnim balkanskim narodom. Velika doba Grške, ko se je skupno s staro Srbijo borila v svetovni vojni kot tedaj, ko se je z Grčijo odločil za vojno. Kot velik prijatelj zapadnih velesil, predvsem Francije, je bilo tudi Venizelosu mnogo lažje na tem, da se pridobitve svetovne vojne ne igrata od strani neprijatelja svobodnega Balkana in po njegovi odločilni zmagi pri zadnjih grških volitvah je bilo pričakovati, da jo bo tudi mednarodno izkoristil, predvsem kolikor pride v poštev naša država. Dejansko prihajajo vesti, da smo začeli važna pogajanja z Atenami, da smo na tem, da končno rešimo vprašanje našega izhoda na Solun in da sklenemo medsebojno pogodbo, ki bo obsegala rešitev tudi ostalih spornih vprašanj. V tem oziru smo vedno zastopali mnenje, da svobodni Grški ni treba enostranske orientacije naših držav in prid, ker je po svoji pomorski trgovini vezana tudi na druge države. Poudarjali pa smo, da je interes Grčije tudi ta, da živi z nami prijateljsko, ker smo kot sosedji politično in gospodarsko drug na drugega

Za grško-jugoslov. vzajemnosti

v Atene, 4. sept. (Tel. Slov.) Včeraj je dospel v Solun jugoslovanski prosvetni minister Milan Grol, da obišče pokopališče srbskih vojakov, ki so padli v grški Macedoniji o priliki, ko se bo proslavljala obletnica prebitja solunske fronte leta 1918. Minister je izjavil časnikarjem, da upa, da se bodo vprašanja, ki so ostala nerešena med Grško in Jugoslavijo, v kratkem rešila v obojestransko zadovoljstvo.

Včeraj je bila v Solunu ustanovljena grško-jugoslovanska liga. Na pozdravni nagovor zastopnika grške vlade je odgovoril jugoslovanski konzul v Solunu, da naj liga uvrsti medsebojne odnose obeh držav, ki sta si bili nekaj zavezni in bosta v bodoče najbrže zopet. Čuje se, da se bo enaka liga ustanovila tudi v Skoplju.

Venizelos je noč prebil mirno. Zdravniki so izjavili, da so z njegovim stanjem zadovoljni, ker srce deluje redno in je upanje, da bo ministrski predsednik napad mrzlice dobro preстал.

Rojalisti bodo prisegli na republiko.

v Atene, 4. sept. (Tel. Slov.) Ob otvoritvi zasedanja grške narodne skupščine dne 17. septembra bodo rojalisti sicer prisegli, ponovili pa bodo svoje pridržke o pravovelnosti repu-

blikanske vladavine in zahtevali, da se narod pozneje pozove, naj se končno izreče o obliki vladavine. Voditelj monarhistov Kaldaris se otvoritve ne bo udeležil, ker gre do konca meseca na zdravljenje na Semmering.

Kralj Zogu si je dal veliko moč

n Belgrad, 4. sept. (Tel. Slov.) Dopolnitve in spremembe albanske ustave se glasijo: Kralj je največja avtoriteta v državi. Njemu pripadajo vse pravice današnje ustave. On je glavni poveljnik oborožene sile na suhem, na morju in v zraku. Njegova oseba je sakrosanktna. On je neodgovoren. Ministri odgovarjajo za svoja dejanja. Ministrskega predsednika imenuje kralj. Prestolonaslednik nosi naslov princ Albancev. Kraljeva mati nosi naslov Visočanstvo. Bratje in sinovi naslov princa, sestre in hčerke naslov princeze. Državo vodi ministrski svet, ki je neposredno odvisen od kralja. Ministrskega predsednika in ministre imenuje kralj kot vodeče osebe. Kabinet se mora predstaviti parlamentu teden dni po imenovanju, da sprejme zaupanje, sicer se smatra, da kabinet ni potrjen. V slučaju, če parlament ne zaseda, mora kabinet iskati to potrdilo na prvi seji, ko se parlament sestane. Prvi parlament odgovarja usta-

votvornemu parlamentu. V vseh zakonih in predpisih se beseda republike zamenja z besedo monarhije, predsednik republike z besedo kralj.

v Tirana, 4. sept. (Tel. Slov.) Kralj Zogu je po demisiji starega kabineta poveril včeraj notranjega ministra Cotta, da sestavi novo vlado.

Albanski odpravniki poslov v Atenah je uradno naznanil zunanjemu ministrstvu proglasitev albanske kraljevine. Predsednik Konduriotis in grška vlada sta poslala kralju Zogu in albanski vladi svoje častitke.

Iz Tirane razširjajo dalje vesti, da je jugoslovanska predstavka proti proglasitvi Ahmed beg Zogua za kralja povzročila tam veliko nevoljo. Pravijo, da se belgrajska vlada s tem vmešava v notranje zadeve suverene države, katere narodova volja je sama izjavila, da hoče izpremembo vladavine in Zogua za kralja.

Marinković obiskal Müllerja

v Zeneva, 4. sept. (Tel. Slov.) Danes se je sestavila šesta komisija Društva narodov in izvolila svojega predsednika in podpredsednika. Podpredsednik pete komisije za socijalna in humanitarna vprašanja je jugoslovanski delegat Fotič, dočim je, kakor že javljeno, jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković predsednik šeste komisije za politična vprašanja. V drugi komisiji za tehnične organizacije Društva narodov je bil za podpredsednika izvoljen češko-slovaški delegat Veverka. Za referat te komisije o vprašanju bolgarskih beguncev in bolgarskega stabilizacijskega posojila je bil določen Kanadijec Rey, za ista vprašanja glede Grčije pa Nizozemec Haldring. Četrta komisija za proračun Društva narodov je na predlog holandskega delegata Eysinga že sklenila, da se v tem letu vrši splošna razprava o finančnih zadevah Društva narodov.

Na današnji plenarni seji Društva narodov se je prečitalo pismo kitajske vlade s predlogom, da se Društvo narodov izjavi, da se Kitajska sme ponovno voliti v Svet Društva narodov. Zelo negotovo je, ali bo ta predlog

sprejet s potrebno dvetretjinsko večino. Ravno tako se zdi, da pri malih državah članicah Društva narodov ne bo zadel na pravo ljubezen predlog velesil Anglije, Nemčije in Francije, da se Španija takoj zopet izvoli kot nestalna članica Sveta, ker bi velesile, ki so predlog stavile, rade pregovorile Švico, da prevzamejo ta predlog, Motta pa je to odklonil. Radi tega se je predsedništvo Društva narodov zamudilo na seji nad tri ure. Danes popoldne tudi ni prišlo do seje Sveta o poljsko-litvanskem vprašanju, ker je Litva izjavila, da še ni pripravljena za razpravo. Seja se je morala kmalu zaključiti, ker nihče ni hotel kot prvi govoriti o kritiki poročila o delovanju Sveta Društva narodov.

Današnji obisk jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkoviča pri nemškem državnem kanclerju Müllerju se tolmači tako, da so v Jugoslaviji pripravljene k temu, da pridejo v ožje stike z Nemčijo. Govori se, da ima dr. Marinković namen iti iz Zeneve v Pariz, da podpiše Kellogovo pogodbo in da se na povratku iz Pariza ustavi v Berlinu.

Mehika se čuti osamijeno

v Newyork, 4. sept. (Tel. Slov.) Mehikiški minister za notranje zadeve je včeraj na novotvorjenem kongresu poročal o cerkvenih vprašanjih. Izjavil je, da se je od vseh verzgovodi branila samo katoliška Cerkev priznati cerkveni zakon. Katoliška propaganda v inozemstvu je zavzela nezmerne oblike v Italiji, pa tudi v latinskih ameriških državah, v Nemčiji, Holandski, Španiji in Angliji. Zato so posebno napete razmere Mehike nasproti Italiji. Te razmere bi nastale še bolj napete, če bi akcije neodgovornih krogov ne ponehale pravočasno. Kongresu je bil predložen memorandum 138 odličnih katolikov, ki zahtevajo

svobodo božje službe, svobodo zborovanja in tiska, pravico vzgoje in lastninsko pravico za Cerkev. Memorandum pozivlja kongres, da izvede ločitev Cerkev od države po vzoru Združenih držav. Kot naslednik Callesa se vedno pogosteje imenuje Trevino, guverner province Coahuilla, ki se je bojeval pod poveljstvom Caranza in Huerta.

Kdo bo naslednik Bokanowskega? Sodi se, da je Loucheur odklonil, prevzeti po Bokanowskem mesto trgovskega ministra. Oficiozni »Echo de Paris« označuje kot kandidate

navezani. Časa za razmišljanja in za popravo grehov je bilo v desetih letih po vojni zadosti. Narodnostno vprašanje ob meji se je kolikor toliko rešilo s tem, da je Grška naselila svoje maloazijske begunce v svoje severne kraje. Oblika vladavine se je po končni zmagi Venizelosa tudi v Grčiji ustalila in je s

tem končana doba neprestanih diktatur, vojaških uporov, in torej vlad, glede katerih se ni vedno vedelo, ali bo vlada, ki sledi drugi, sprejela obveznosti prve. Pogajanja slone tedaj na trdni podlagi. Želimo, da dobro uspejo, da ne bo ne zmagovalcev, ne premagancev in da rešimo sporazumno solunsko vprašanje.

za naslednika Bokanowskega pariškega poslanca in predsednika trgovinske komisije Collina. Razen njega se za to mesto označuje tudi poslanec Le Troquer.

Briand svari Seipla

v Pariz, 4. sept. (Tel. Slov.) O razgovoru francoskega zunanjega ministra Brianda z avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Seiplom poročajo pariški listi, da je Briand resno opozoril dr. Seipla na nevarnosti propagande za priključitev in da se je tudi pritožil radi avstrijskih demonstracij za priključitev ob priliki pevske slavnosti na Dunaju. Dr. Seipel si je prizadeval, da je naglašal lojalnost avstrijske vlade, ki nikakor ne misli na to, da bi nasilno rušila obstoječe pogodbe. O razgovoru Brianda z nemškim državnim kanclerjem Müllerjem poročajo »Petit Parisien«, da se je Nemčija odločila, da uradno načne vprašanje izpraznitve Porenja, da pride do rešitve tega vprašanja. Nemški državni kancler Müller bi se v skrajnem slučaju, da sploh kaj doseže, zadovoljil z izpraznitvijo drugega pasu.

Sprememba bolgarske vlade

v Sofija, 4. sept. (Tel. Slov.) V kritičnem položaju, ki je nastal radi skupnega nastopa Burova in Cankova pri ministrskem predsedniku Ljapčevu, ni včeraj do poznega večera prišlo do nobene odločitve. Čuje se pa, da je že prišlo do načelnega sporazuma glede majhne izpremembe v kabinetu, pri kateri bi šlo za pravosodnega ministra Kuleva, prosvetnega ministra Najdenova in vojnega ministra Vlkova, dočim povzroča težkoče okolnost, da hočejo Vlkovu najti drugo mesto, med tem ko se je Burov odločno izjavil tudi proti temu, da bi se na novo ustvarilo mesto armadnega inspektorja in to mesto podelilo Vlkovu, in je odločno zahteval, da se Vlkov iz zunanjepolitičnih ozirov popolnoma odstrani. Kulev bo prevzel mesto poslanika v Berlinu, ker se hoče dosedanjí poslanik Popov zopet posvetiti svojemu profesorskemu poklicu.

Rossi pred izrednim sodiščem

v Milan, 4. sept. (Tel. Slov.) Dočim se opaža, da italijanski listi ne prinašajo nobenih komentarjev o aretaciji Rossija, poročajo »Impero«, da se bo moral Rossi zagovarjati pred izrednim sodiščem za varstvo države po izjemnem zakonu od meseca novembra 1926, ki določa kazen ječe 5 do 15 let za one Italijane, ki širijo v inozemstvu pretirana ali tendenciozna poročila o notranjih razmerah Italije ter o kreditu in prestižu italijanske domovine.

Pogreb dekana Rojca

e Gorica, 4. sept. (Tel. Slov.) Danes se je vršil v Tolminu pogreb dekana Rojca, ki je umrl v nedeljo ob 5 popoldne. Udeležba pri pogrebu je bila naravnost velikanska. Pogreba se je udeležilo okoli 2000 ljudi, med njimi 63 duhovnikov. Pri sprevodu so nosili 12 vencov in mnogo šopkov cvetlic. V cerkvi je govoril kobariški dekan Pavlin. Vsa cesta od lekarne do pokopališča pri Sv. Urhu je bila polna ljudi. Iz razumljivih razlogov so izostali na grobu vsi govori. (Glej poročilo na 4. strani.)

Angleško brodovje na Jadranu. Del angleške flotilje v Sredozemskem morju bo v času od 9. do 20. septembra obiskal našo drvo. Angleško brodovje bo postopoma obiskalo vsa naša pristanišča od Kotora do Splita.

Proslava Soluna

n Belgrad, 4. sept. (Tel. Slov.) Opoldne se je vršila seja odbora ministrov za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte. Predsednika vlade g. dr. Korošca so obiskali ministri general Hadžić, Ilija Šumenković, Milan Grol in Kujundžić.

Jovanović poroča

n Belgrad, 4. sept. (Tel. Slov.) Med zastopnikom zunanjega ministra Ilijo Šumenkovićem in Joco Jovanovićem, predsednikom zemljoradniškega kluba se je vršil sestanek, na katerem je Jovanović poročal o delu naše delegacije na zasedanju medparlamentarne zveze v Berlinu.

Naj govore številke

Vladi nasprotno časopisje, v prvi vrsti »Jutro«, vpije dan za dnem, kako so narasla davčna bremena Slovenije, odkar ima SLS vpliv na državno politiko. Govore v splošnih številkah, a se jih še raje izognejo, da laže potem uganjajo demagogijo. Da dokažemo temu časopisju lažnjivost njihovih trditev, navajamo v dokaz, da so se pod vlado zastopnikov SLS davčna bremena v Sloveniji znižala, par številke iz okraja, ki ni bil nikdar znan po preveč mili davčni praksi, raje narobe. Vzeli smo višino davkov, predpisanih v tem okraju za davčno leto 1925., ko so vedrili davčno nebo gospodje od sedanje KDK in pa plačilo davkov za leto 1928., ki je že končno predpisano. Navajamo v spodnjem najprej plačilo za leto 1925., v oklepaju pa oni za leto. Pare smo zaokrožili na dinarje, da niso številke predolge. Predpisanih in plačanih je bilo:

Zemljarina za leto 1925: 83.282 Din (v letu 1928. 83.282 Din); hišna razredarina 21.797 Din (21.990 Din); hišna najmarina: 55.753 Din (83.150 Din); občna pridobnina: 37.628 Din (44.520 Din); posebna pridobnina: 16.019 Din (33.260 Din); rentnina: 5657 Din (920 Din); dohodnina: 571.032 Din (253.470 D); davek na poslovni promet: 951.576 Din (928.060 Din); edinstveni državni prihodek: 724.498 Din (362.453 Din); izredni drž. prihodek: 1.435.126 Din (1.184.230 Din); invalidski davek: 441.885 Din (232.620 Din); komorska doklada: 187.687 Din (111.694 Din); davek na telesno delo in onih privatnih nameščenecv: 105.142 Din (325.604 Din).

Skupno je tedaj znašalo plačilo in predpis davka za leto 1925. 4.637.083 Din, za leto 1928. pa 3.669.529 Din. Razlika znaša 968.554 Din. Tako se je samo v enem samem davčnem okraju znižal davek, odkar ima SLS vpliv na vlado, za skoro 1 milijon dinarjev, kar govori in pove več, kakor pa vsa hujšanja nasprotnih časopisov in vse zavijanje resnice. Da se je zvišala hišna najmarina in pridobnina, je razumljivo, ker so oddali stanovanja in najem vsled stanovanjske krize tudi ljudje po deželi in ker je število obrti silno poraslo. Da je davek uslužbencev višji, je tudi razumljivo, ker se je leta 1925. šele s 1. aprilom pričel pobirati in ni bil tako urejen, kakor je sedaj. Čeprav pa je številka višja, pa moramo pribiti, da se je dajatev posameznika silno zmanjšala, ker je davek po novem zakonu raztegnjen v širše plasti, a mnogo nižji za posameznika, kakor preje. Silno velik je padec dohodnine, invalidskega davka in komorske doklade ter prihodkov. To pa so vse pridobitve poslancev SLS, kar je znano vsakomur, kdor je zasledoval borbo naših poslancev v parlamentu posebno zadnje dve leti. Da je bila ta borba uspešna, nam najlepše kažejo navedene številke. In novi zakon prinaša odpravo vseh prihodkov. Čeprav se bodo predpisi davčnih vrst gibali v višjih številkah kakor so se sedaj, nikdar ne bodo dosegli sedanjih predpisov s pribitki in veliko breme se bo še znižalo. Zato se SLS ni treba sramovati svojega dela v vladil številke govore zanj in te številke povedo več o njenem delu za slovensko ljudstvo, kakor vse drugo! Nasprotniki naj si pa ogledajo, kako so rastle številke in vsote davkov v ogromnost leto za letom, dokler so oni vedrili in oblačili našo davčno in državno politiko! Bi jim mogli tudi s tem postreči, ako žele!

Kaj mislimo mi

Korošev balkanizem. Po belgrajskem »Trgovinskem glasniku« je »Slov. narod« na prvi strani z razprtimi črkami prinesel cel roman o nekkih nasiljih, ki da jih je izvršil v Srbiji neki okrajni glavar seveda pod Koroševim protektoratom. »Trgovinski glasnik«, iz katerega je »Narod« to vest prepisal, je pred par dnevi objavil, da je dotična vest neresnična in »Trg. gl.« obžaluje, da jo je priobčil. Čakali smo, da bo »Narod« tudi preklinal in obžaloval, pa smo preveč upali.

Radi režima se dr. Kramer ni udeležil otvoritve velesejma. Otvorili so ga namreč predstavniki režima. Tako se je opravičil dr. Kramer v »Jutru«. Radovedni smo, kako je to opravičilo sprejel predsednik Kmetijske družbe in Kramerjev pobornik g. Sancin. Kaj pravijo k Kramerjevi potegavščini dr. Puc, Urek in drugi odličnjaki KDK, ki so bili pri otvoritvi in so se jezili, da je dr. Kramer izostal. Taka je »taktika« SDS. Dr. Kramer v abstinenci — Urek in Puc naj gresta. — Kakor je bilo včeraj, ko je SDSar Rebec v Kazini rogovilil za deseterno delo, SDSar Juvan pa v Mestnem domu proti klerikalnem, da premalo ščitijo osemurnik. — Vse radi režima.

»Jutrovo« poročanje. List, ki vara javnost, da je dober in točen poročevalec, ni prinesel niti besedice o otvoritvi Radio-Ljubljane.

Dunajska vremenska napoved. Precej jasno, mirno vreme, višinska megla, nekoliko topleje.

Tržaška vremenska napoved. Mirni vetrovi severne in severozapadne smeri. Nebo po večini jasno. Temperatura 17—20. Morje nekoliko nemirno.

Pribičevićev patent bo šel po vodi

Nihče več ne veruje v njegovo državotvornost

n Belgrad, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Pribičevićeva kampanja o amputaciji je izzvala v Belgradu silno ogorčenje. Splošno mnenje je, da se hoče Pribičević na ta način rehabilitirati in po svojem dosežanju delu pokazati s to kampanjo svojo veliko »nacionalnost«. V zvezi o tem prinaša današnja »Pravda« beležko Stojana Protića o Trumbičevem delu na pariškem mirovnem kongresu. V tej beležki pravi Protić, da je bil Smoldaka največja kreatura Trumbičeva. Smoldaka da je delal strašne ovire, gonil ga je pa Trumbič. On da je vzrok, da so se meje v Banatu in Bački zmanjšale. Oponiral je tudi Slovence glede severne meje. Sprli so se skoraj do krvi, pa se je nazadnje zbal Rybářa. Pred Johnsonom, ameriškim izvedencem, je vse to navajal kot svoj uspeh. V resnici je bil to uspeh Pupinov. Na konferenci pri Clemenceau da je Trumbič v Pašičevi odsotnosti govoril, kako je Pašič izdal Slovence.

Zaplemba radi laži o amputaciji

č Zagreb, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Zagrebško državno pravdnštvo je zaplenilo današnji »Večer« in »Hrvata« radi člankov o amputaciji. »Hrvat« prinaša pod naslovom »Kdo je za amputacijo« Pribičevićovo izjavo, v kateri pravi, da bi mogel dr. Žerjav mnogokaj povedati, kateri činitelji so za amputacijo. Sedaj pa ni čas o tem govoriti. Pač pa se bo to vprašanje svoječasno načelo. »Hrvat« se vprašuje, kdo so ti činitelji in stavlja nekatera vprašanja, iz katerih izhajajo čudna namigavanja na odločujoče činitelje v državnem živ-

Rojstni dan prestolonaslednika

n Belgrad, 4. septembra. (Tel. Slov.) 6. septembra se bo slovesno praznoval rojstni dan kraljeviča Petra. Po vsej državi se bodo vršile slovesne službe božje, katerih se bodo udeležile vse šole in uradništvo.

Pogajanja za sporazum v NRS

n Belgrad, 4. sept. (Tel. Slov.) Po večdnevni konferenci radikalnih prvakov, kako naj bi se rešili notranji strankini spori, sta se danes popoldne sestala Velja Vukičević in Aca Stanojevič. Sestanek se je vršil na Topčideru v vili Ilje Mihajloviča. Govorila sta o sporazumu med glavnim odborom in poslanskim klubom NRS. Aca Stanojevič je razložil Vukičeviću svoje osebno mnenje in mnenje članov glavnega odbora, kako naj se ublaži spor, ki vlada v stranki, da se doseže popolno soglasje o vseh aktualnih vprašanjih, ki so na na dnevnem redu. Stanojevič je skušal vpli-

ljenju. Zato je državno pravdnštvo oba lista zaplenilo.

„Riječ“ priznava spore v KDK

č Zagreb, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Kljub pisanju tiska KDK, da vlada v vrstah KDK popolna sloga in da ni nobenih različnih pogledov na političen položaj, posebno glede morebitne akcije KDK v Zenevi in v zunanji politiki sploh, smo zvedeli iz najzanesljivejšega vira, da je prišlo med člani KDK do ostrih sporov in razcepov. Za danes sklicana seja vodstva KDK se je predpoldne vršila v hrvaškem saboru. Na dopoldanski seji ni moglo priti do enotne sestave besedila komuniqueja. Časnikarji niso dobili sploh nobenih obvestil. Edino Krnjevič je poročal o svojem »uspehu« v Berlinu. V izjavi se je med drugim dotaknil tudi srbijanskih sodnikov in jim očital strankarstvo in korupcijo. Zvečer se je vrstah KDK zatrzalo, da bo prišlo do enotne sestave besedila komuniqueja. Da bi pred javnostjo prikriji razcepljenost in razprtost članov vodstva KDK, so vzporedi veseli prizor. Med sejo so za dve, tri minute spustili nekega belgrajskega časnikarja pred vrata sobe, kjer se je seja vršila, odprli so vrata, medtem pa so se vsi držali na smeh. Ta veseli prizor pa ne more prikriti dejstva, da se v vrstah KDK pojavlja vedno večja razbitost in razcepljenost. O teh razprtijah in sporih govori tudi današnja »Riječ«, ki pravi, da so vsi ti spori ponehali že na zadnji seji. Neposredno priznava, da je mnogo vidnih znakov notranje razcepljenosti.

vati na Veljo Vukičevića, da bi zavzel pomirjevalno stališče nasproti glavnemu odboru. Vukičević pa je mnenja, da je samo klubski odbor merodajen za reševanje aktualnih vprašanj, ki so nastala radi spora v NRS. Aca Stanojevič bo o svojem sestanku z Veljo Vukičevićem poročal glavnemu odboru, nakar se bo med njima vršil ponovno sestanek. Po današnjem sestanku se je Vukičević podal v spremstvu Ilje Mihajloviča v predsedništvo radikalnega kluba ter je izjavil, da sklicuje klubski odbor za 20. t. m.

Poslanca v ječi

n Belgrad, 4. sept. (Tel. Slov.) Zagovornika Popovića in Jovanovića-Lune sta danes vložila pritožbo proti aretaciji Popovića in Jovanovića-Lune, ker da se je zakon napačno uporabil. Tega mnenja, da je večina juristov. Pravi, da bi bilo potrebno, da glavni krivci izjavi, da je bil inspiriran, da ga je kdo izpodbadal. Tega pa, da v tem slučaju ni bilo. Poleg tega, da je med od Popovičevega govora do izvršitve dejanja poteklo mnogo časa. Jovanovića-Lune je danes obiskala njegova rodbina in veliko število častnikov, ki jim je bil vojvoda.

Slovenskim železničarjem

Dne 10. septembra t. l. se vrše po celi državi volitve v oblasti uprave humanitarnih fondov. Pravico voliti ima vsak železničar, delavec ali uradnik, oziroma nastavljenec, aktiven ali upokojen, skratka vsak, ki je v posesti članskega lista bolniškega fonda in ki ima v slučaju bolezni pravico do zdravljenja po železniškem zdravniku. Ker so te volitve zelo važne, pozivamo vse krščanske železničarje, da volijo sledečo listo:

A. Skupščinarji.

1. Kores Martin, ključavničar, Maribor, Trg Svobode 3; 2. Masič Pavle, činovnik II/2b, Ljubljana, Dunajska cesta 89; 3. Kovačič Ivan, zvan. II, kretinik, Kočevje, Ljubljanska cesta 154; 4. Oolob Valentin, prog. delavec, Mekinje, p. Kamnik; 5. Repolusk Ivan, prog. delavec, Ruše 152; 6. Mikic Josip, prog. delavec, Belšak 2, p. Prevalje; 7. Prestor Ciril, činovnik III/3, Dobova; 8. Jurman Ivan, zvan. II, deseter, Sv. Jurij 3, p. Loka pri Zid. mostu; 9. Gabrovac Josip, prog. delavec, Tezno 102, p. Maribor; 10. Verbančič Rudolf, činov. III/3-3, Šmarje-Sap; 11. Adamič Ivan, premogar, Grosuplje; 12. Grampovčan Janko, čin. II, Studenci pri Mariboru; 13. Vajda Vladimir, činovnik II, Ljubljana, Škofja ulica 12; 14. Avguštinar Jakob, str. pom. delavec, Maribor, Malgajeva ul. 7; 15. Stefančič Ivan, sklad. delavec, Kočevje, Rožna ul. 172; Zupanec Ivan, čin. III, vlakovodja, Maribor, Sodna ul. 32; 17. Preželj Jože, prog. delavec, Podgorje 19, p. Kamnik; 18. Aleksič Josip, kovač, Maribor, Betnavska cesta 42; 19. Korenčan Matko, čin. III, Ljubljana, mestne hiše X; 20. Sluga Stefan, zvan. II/1-10, Ruše; 21. Gajšek Ivan, skupinovodja, Maribor, Wattova ul. 5; 22. Gorše Franc, čin. III, nadspredovnik, Ljubljana VII, Medvedova ul. 22; 23. Verdink Franc, zvan. II, kretinik, Novavas 13, p. Maribor; 24. Podkrižnik Jakob, prog. delavec, Janjeva gora 92, Selnica; 25. Kihšovic Albert, čin. III, Ljubljana, Trdinova ul. 8; 26. Gale Rožica, čin. III, Ljubljana, gorenski kol.; 27. Kristovič Anton, sklad. delavec, Studenci pri Mariboru; 28. Leskovec Franc, prog. del., Dolgo brdo 8, p. Prevalje; 29. Krajnc Miha, prog. delavec, Tezno 102, p. Maribor; 30. Štiper Jakob, zvan. II, kretinik, Gradiska 8, p. Pesnica; 31. Senčar Slavko, čin. III Maribor, Jezdarska ul. 8; Kokalj Franc, zvan. II, sprevednik, Ljubljana, Vrhovčeva ul. 13; 33. Hudžar Tomaž, kovač, Maribor, Lekaršiška ulica 4; 34. Volčanšek Jakob, sklad. del., Tezno 102, p. Maribor; 35. Krebs Frederik, prog. delavec, Maribor, Mlinska ulica 28; 36. Mizerič Valentin, zvan. II, vratar, Ljubljana, Bleiweisova cesta 5; 37. Cerovšek Ivan, zvan. II, nakladnik, Maribor, Meljska cesta 15; 38. Rajnar Josip, čin. III, Ljubljana, Janjeva ul. 11; 39. Čeh Adolf, čin. III, strojevodja, Maribor, Mlinska ulica 6; 40. Pušnik Alojzij, prog. delavec, Dolgo brdo 5, p. Prevalje; 41. Hačner Ivan, prog. delavec, Tezno 102, p. Maribor; 42. Kovač

Karol, zvančnik II, Hoče 61; 43. Vokač Rudolf, zvančnik II, Studenci, Gubčeva ul. 8; 44. Sešek Rudolf, mizar, Vevče 7, p. D. M. v Polju; 45. Petrič Josip, zvan. II, sprevednik, Ljubljana, Cernetova ulica 26; 46. Kosar Martin, zvan. II, zavirač, Maribor, Plinarniška ul. 25; 47. Plauštein Alojz, modelni mizar, Novavas 31, p. Maribor; 48. Makovec Ferdinand, strojevodja, Ljubljana, Vodmatska ulica 72; 49. Cimerman Franc, sklad. delavec, Maribor, Nova ul. 36; 50. Mauraus Rupert, zvančnik II, Maribor, Ruška cesta 45.

B. Namestniki skupščinarjev.

1. Pavšič Franc, činovnik III, Ljubljana, Krakovska ulica 35; 2. Schmid Ivan, zvan. II/2-4, Kamnica 12, p. Maribor; 3. Požun Alojzij, zvan. II, sprevednik, Ljubljana, Zgornja Šiška 102; 4. Simpi Alojzij, zvančnik II, Maribor, Mlinska ulica 40; 5. Dežman Anton, zvan. I, skladiščnik, Ljubljana, Knezova ul. 36; 6. Fras Tomaž, sklad. delavec, Maribor, Ob železnici 6; 7. Medvešek Martin, čin. III, strojevodja, Maribor, Pod mostom 14; 8. Breznik Franc, str. pom. delavec, Maribor, Linhartova 25; 9. Nepužlan Ivan, zvan. I, skladiščnik, Ljubljana, Kolodvorska ul. 20; 10. Bohak Viktor, nadspredovnik, Maribor, Aleksandrova ulica 49; 11. Meško Franc, kovač, Dobriceva 21, p. Hoče; 12. Kores Jakob, ključavničar, Maribor, Loška ulica 5; 13. Novak Anton, mizar, Studenci, Ciril-Metodova ul. 2; 14. Glavač Ivan, zvan. I, skladiščnik, Ljubljana, Lepodvorska 30; 15. Škrabl Franc, kovač, Pobrežje Maribor, Cesta na Brezje 46; 16. Golič Ivan, vlakovodja, Ljubljana, Verovšekova ul. 30; 17. Masten Alojzij, kotlar, Maribor, Jan. Kollarjeva ulica 5; 18. Pregelj Ivan, nadspredovnik, Ljubljana, Zalo karjeva ul. 9; 10. Medvešek Martin, kovač, Maribor, Murkova ulica; 20. Kok Martin, zvančnik II, Studenci, Zrinskega ulica 7; 21. Cernigoj Kristian, sprevednik, Ljubljana, Vodovodna cesta; 22. Vodušek Rudolf, prog. delavec, Bresternica 4, p. Kamnica pri Mariboru; 23. Mlakar Janko, zvančnik II, Studenci, Pekrska cesta 5; 24. Keršič Joško, kotlar, Novi Udmat 48, Moste pri Ljubljani; 25. Ploj Franc, pom. čuvaj, Tezno 433, p. Maribor.

Železničarji, ki bi moglo ne dobiti od svojih tovarišev in naših skupin naših kandidatnih list, naj takoj sporoče osrednjemu odboru Prometne Zveze v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 po dopisnici koliko takih kandidatnih list želijo in potrebujejo. Prosimo vse naše prijatelje, da povsod agitirajo za našo listo, ki je sestavljena tako, da bo lahko zadovoljila vse železničarje. Kandidatne liste se prilegajo na uradne glasovnice in položijo v kuverto, katero je treba dobro zalepiti in brez kakršne koli lastnorodne oddati na svoje službeno mesto za to določenemu uradniku. Ne dajte se prevarati od nasprotnih agitatorjev, ki hočejo s peškom v oči slepiti se dalje naše železničarje.

Chamberlain naj odstopi?

v London, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Dasi je Foreign Office danes popoldne izdal komunique, da se Chamberlain na svojem potovanju počuti prav dobro in da ne more biti govora o tem, da bi demisioniral, objavljata oba velika londonska večerna lista vest, da je zdravje Chamberlaina tako, da se ne more računati s tem, da bi mogel v doglednem času zopet začeti svoje delovanje. Vprašanje je samo, ali naj se Chamberlain pozove, da poda demisijo, ali pa naj se pusti, da ostane sedanje stanje do novih volitev, ki bodo spomladi. Foreign Office zanika to vest in pravi, da poročilo teh dveh večernih listov ni točno.

Fašistovsko zborovanje

v Rim, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji direktorija fašistovske stranke se je določil program za prihodnjo sejo velikega fašistovskega sveta, ki bo 17. septembra. Takoj v začetku bo podal Mussolini splošno poročilo o notranji in zunanji politiki. Razen tega pridejo na vrsto razne druge zadeve fašistovske stranke. Mussolini je danes na podlagi pooblastila, ki ga ima kot šef stranke, določil, da vstopijo kot člani v veliki fašistovski svet poslanec Sanzanelli, znani bivši nacionalist Davizzati in bivši tajnik stranke Darnazzi.

Slovenci v prognanstvo

v Gorica, 4. sept. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je prispela iz Trsta vest, da je tržaška konfinacijska komisija izdala tri dekrete, na podlagi katerih se pošiljajo na pet let v prognanstvo dr. Sardoč, rodod iz Gorice, zdravnik v Trstu, dr. Josip Dekleva, odvetniški koncipient v Trstu, in Roman Pahor, slušatelj trgovske akademije v Trstu. Kraj prognanstva v dekretih še ni določen. Vsi trije se še nahajajo v zaporih. Kot razlog prognanstva se navaja javna propaganda, ki naj škodi interesom italijanske države.

Ženevski kongres narodnih manjšin

(Od našega posebnega poročevalca.)

Slovenci smo bili na kongresu častno zastopani. Da je predsedoval tem kongresom dr. Wilfan, je itak znano. Ta prvoboritelj za pravice zatiranega svojega naroda je praznoval sredi kongresa petdesetletnico svojega življenja. Slovenci pod Italijo so bili razen tega zastopani po poslancu g. Besednjaku, koroški Slovenci pa po poslancih g. dr. Petku iz Velikovca in župniku J. Starcu iz Celovca.

Dr. Petek je na drugi seji kongresa zahteval, da podvzame kongres vse potrebne korake, da se definitivno odstranijo nesporednosti, ki so dovedli do tega, da so nekatere skupine izstopile lani iz kongresa. Izrazil je simpatije za te skupine, ki so se ločile, in nado za skorajšnji sporazum. Tej izjavi zastopnikov avstrijskih Slovencev se je naslednji dan pridružil g. Besednjak v imenu italijanskih Slovencev, kakor tudi zastopnika Čehov v Avstriji in Rusov v Estonski.

G. Margulies, član židovske skupine v Češkoslovaški, je razpravljal o pravni in psihološki strani manjšinskega problema. Izrazil je, da kljub vsem neprijetnim dejstvom stojijo manjšine na optimističnem stališču napram Ligi narodov.

Kljub tej izjavi je kongres sklenil resolucijo, ki izjavlja nezadovoljstvo manjšin z Ligo s sledečimi besedami: »Zaupanje narodnih manjšin, ki predstavljajo 40 milijonov duš, kakor tudi širših krogov, ki enako mislijo o Ligi narodov, je močno omajano napram slednji, v kolikor gre za garancije manjšinskih pravic. Dosedaj niso metode, ki jih je uporabljala Liga, dovedle do nikake resne rešitve v prilog manjšinskega vprašanja. Vendar kongres upa, da bo v bodoče Liga varovala pravice manjšin, ki so eden prvih pogojev za vzdrževanje miru.«

V drugi resoluciji je sklenil kongres, da države ne smejo na nikak način ovirati medsebojne kulturne odnošaje in njihov praktično izvajanje med manjšinami in narodom, oziroma večino, kateri pripadajo. Kongres je tudi poslal g. Kellogu daljšo brzojavko, v kateri ga prosi, naj zastavi svojo avtoriteto, da priporoča onim vladam, ki so podpisale njegov pakt, da v vsej izmeri pripoznajo manjšinska prava, kajti na ta način bi se vojna nevarnost mnogo pomanjšala.

Mnogo ljudi očita temu kongresu, da je nemški manevar, toda to je popolnoma napačno. V njem se nahaja cel kup slovenskih skupin in Katalonci iz Španije in še druge skupine, o katerih se nikakor ne more reči, da bi želeli delati nemško politiko.

Kar se tiče očitkov manjšin napram Ligi narodov, hočem navesti mnenje uglednega lista »Journal de Genève«, ki pravi, da so mnogi med njimi neopravičeni. Manjšine večkrat ne razumejo diplomatskih in diskretnih metod, ki jih uporablja Liga in ki vedejo do reelnih uspehov.

Ob sklepu manjšinskega kongresa moramo priznati, da je spet storjen velik korak naprej v boju za pravice zatiranih, pa tudi korak naprej k spriznanju narodov in njih zblizanju, to se pravi k bodočemu trajnemu miru.

Dr. B.

Bodočnost naše kmetijske proizvodnje

Naše sadjarstvo in pridelovanje zelenjave

Slovenija je v vsem svojem obsegu od narave ustvarjena pokrajina za pridelovanje izredno okusnega sadja, pa tudi prvovrstne zelenjave. Njene povečini hribovite lege in nižave, ki so zavarovane proti severnim vetrovom, kakor pobočja gričev in obronki hribov, ki se kot podoljšek visokega alpskega gorovja nizejo čez našo Kranjsko in Štajersko notri na Hrvaško, omogočajo z njenimi razmeroma obilnimi padavinami pridelovanje najrazličnejših in najboljših poznih zimskih jabolč, pa tudi zelenjave, kakor izbornega zelja, okusnega fižola, lepe solate itd. To je prvovrstni pridelek, ki ga išče trgovina odnekad pri nas.

Naše sadje in zelenjava sta po okusu, lepi obliki, barvi in vonju prvovrstna. Kdo ne pozna v svetovni trgovini naših jabolč, ljubljanskega zelja in solate ajzerce, poznovrstnih najboljših fižolov, zgodnjega in poznega krompirja itd. Vsega tega se pridelava v naših skromnih razmerah, ki nam nudijo dovolj pogojev, da se bodo te panoge v našem malokmetičnem gospodarstvu še bolj razširile. Trdi se lahko, da je naša dežela kot nalašč za pridelovanje teh sadežev.

Naša jabolka in povrtnine, odnosno sočivje so

trajno važen pridelek

Sleheri kmetovalec bo prišel do pričanja, da se dseže z malim trudom in razumnim obdelovanjem ravno pri sadnem drevju in povrtnini lepe in redne dohodke. Povsod pri nas, posebno pa okoli gospodarskih poslopj, ob potih, cestah, travnikih in pašnikih ter njivah bi moralo biti zasajeno sadno drevje, mnoge naše najboljše njive pa izpremeniti v zelenjadne vrtove, kjerkoli je zemlja prikladna za preureditev.

Če zasledujemo delovanje Kmet. družbe od njenega obstoja semkaj, vidimo, da se je že začetkom prejšnjega stoletja posvečalo zlasti sadjarstvu in zelenjadstvu največjo pozornost. Družba je ustanovila v ta namen leta 1823. prvo slovensko drevnisko na Poljanah v Ljubljani z namenom povzdige sadjarstva. Navajala je okoliške kmetovalce k pridelavi povrtnine in sočivja.

Na vzpodbudo družbe je pred približno sto leti spisal župnik Franc Pierz prvo slovensko strokovno knjigo

>Kranjski Vertnar<

Ki je izšla leta 1843. v drugi, leta 1863. pa v tretji izdaji. Vse tri izdaje so spisane tako poljudno pa strokovno-stvarno, da lahko služijo še dandanes kot učni pripomoček. Tu se omenja, da prodajamo zelenjavo preko Trsta v jutrove dežele in na Dunaj.

V dr. Bleiweisovi dobi l. 1847. je v to svrhu priredila Kmetijska družba

prvo sadno razstavo

Namen razstave je bil, pokazati, kakšno sadje gojimo na Kranjskem in določiti najboljšim sortam prava pomologična imena. Družba je izdala ob tej priliki razstavno brošuro »Slovenski Vertnar«. Kot strokovnjaki-pomologi so se udeleževali pred vsem pater Benvenut Kroat, dalje botanik A. Flajšman, družbeni tajnik dr. Strupi in posestnik Ferd. Schmidt iz Siške. V tej knjižici je navedeno nič manj kakor 224 jabolčnih in 133 raznih hruškovih sort s slovenskim in nemškim imenom, ki so se takrat gojile pri nas. Posamezne sorte so se določile tudi po gospodarski vrednosti; izdelal se je primeren sadni izbor.

V tej dobi je naše sadjarstvo lepo cvetelo do konca prejšnjega stoletja, nakar je nastopil zastoj v tej panogi, medtem ko je zelenjadstvo stopoma napredovalo. Ta zastoj je trajal, dokler ni prejšnji deželni odbor vzel pospeševanje te panoge v svoje roke. Z nastavitvijo strokovnjaka g. Martina Humeka in podporami se je pred vso mnogo storilo v tem pogledu. Svetovna vojna je seveda za-

držala ta pokret, ki pa je po vojni z ustanovitvijo lastnega glasila

>Sadjar in vrtinar<

odnosno društva s tem imenom doživelo svoj preporod, na katerega smo lahko ponosni.

Mnogo je še prijaznih gričev, ki čakajo, da se zasade s sadnimi drevjem; veliko je najboljših njiv z izvrstno zemljo, ki jih bo treba uporabiti za najrazličnejšo zelenjavo. Če pomislimo, da je vsa Slovenija dežela letoviščarjev, zdravilišč, tujskega prometa, je na dlani, da moramo skrbeti za izpopolnitev sadjarstva, odnosno zelenjadarstva. To pomeni znatno okrepitev našega podedelškega gospodarstva. Ni se bati, da ne bomo prodali sadja, odnosno zelenjave, pa tudi, če ju pridelamo v desetkratni meri, kajti tudi lastna uporaba v tem pogledu je še majhna in se bo prej ali slej uvidelo, da tvorita sadje in zelenjavo temelj naše zdrave prehrane. Ne smemo pozabiti, da naša revijera Dalmacija potrebuje velike množine teh pridelkov, ker jih sama v poletnem času ne more vsled svojega suhega podnebja v zadostni meri pridelovati.

Pravilna pridelava predpogoj

Urejena trgovina pospešuje produkcijo ter zahteva in stavi svoje pogoje. Najvažnejše je, da izberemo po tehtnem in temeljitem predudarku prave in najboljše sorte za posamezne kraje, lege in zemlje. Pri izbiri sadnih sort nam služijo izredno dobro kot podlaga pregledni sadni izbori, ki so osnovani na dolgotrajnem opazovanju in slone na izkušnjah. Normalni sortiment za Slovenijo za jabolka in hrške je dobiti in je vsakomur na razpolago, kjer dobi potrebna pojasnila. Načelo za saditev: sadimo le malo vrst ter pridelujemo enotno le najbolj razvito, okusno, vztrajno in trpežno deloma zgodnje, največ pa pozno sadje, odnosno zelenjavo. Pozno sadje in zelenjavo sta v naših razmerah veliko vztrajnejša proti boleznim in škodljivcem kakor zgodnja. Gojiti bo treba tudi marsikaj novega v povrtnini, kar zahteva trg in se pri nas še prav malo prideluje, n. pr. paradižniki, šparglji, kumare, čebula, razne špinate, razne solate itd. Letošnja zelenjadna razstava nam nudi v tem pogledu marsikaj poučnega. Svetujemo samo našim kmetovalcem, da pazljivo premotrijo ta oddelek.

Skrbno izbirajmo

Slovenija pridelava okoli 15.000 vagonov raznega sadja. — Od tega se komaj ena petina proda, vse drugo se večinoma po starokopitnem načinu uporabi doma, največ za mošt in žganje. Tu se moramo še veliko učiti o pravilnem spravljaju in smotreni uporabi sadja. Enostaven račun pokaže, da je samo sadni pridelek vreden preko sto milijonov dinarjev. Največjo pajžno bo pa treba obračati prodaji sadja v tujino. Sadni trgovci zahtevajo namreč enotno sadje, ki je vesno obrano in spravljeno, prebrano ali sortirano in pošleno opremljeno. Kako se sadje po novejšem načinu, predvsem jabolka, vklada za trgovino, je opisal g. J. Priol v knjižici »Ameriški način sortiranja in vkladanja sadja«. Vsak večji kmetovalec in sadjar, pa tudi oni, ki se bavi s sadno trgovino, bi se moral ravnati po naukih te knjižice. Tako bi prišli potem v kratkem času do dohodkov v sadjarstvu, o katerih se nam doslej niti sanja ne. Mali trud skrbnega obiranja, zanesljivo sortiranje po debelosti in kakovosti, zviša ceno sadju za petsto odstotkov. Posnemajmo v tem pogledu Tirolce, ki opravljajo to delo mojstrsko in tako natančno, da dosežejo deset- do dvajsetkratne cene za svoje pridelke, ki niso prav nič boljši kot naši. V mirnem času so n. pr. prodajali v zimskem času v Nemčijo odnosno Rusijo posamezne plodove kanadskih renet po 60 do 80 krajcarjev, torej toliko kakor so bile pri nas v tem času cene za eno kokoš. V jutrovnih deželah se prodajajo še dandanes spomladaj naša zimska jabolka po 2 do 5 Din za kos. Največji dobiček v tej trgovini imajo Holanci in Angličani, ki znajo primerno vložiti sadje v zaboje in jih postaviti o pravem času na trg. Pomniti pa je, da se nikjer nepoštenost tako sama ne

kaznuje kakor v sadni trgovini. Trgovci, ki je bil opeharjen, se ne vrne nikdar več. Poštenje je tudi v tem pogledu glavni pogoj. Lepo, pravilno obrano, vesno sortirano in skrbno vloženo sadje dobi vedno dovolj odjemalcev.

Letošnji pridelek

Letos se bo pridelalo pri nas na podlagi poročil približno tisoč vagonov sadja. Sadje je letos obrodilo v okolici Maribora, v Slovenskih gorah, na Gorenjskem in v naših hribovih, kjer ni bilo pomladanske pozebe, odnosno, kjer ni oviralo slabo vreme v cvetju. Seveda je suša tudi te pridelke skrčila, zlasti ker so nastopili v izredni meri razni škodljivci, predvsem jabelčni molj (črvivost) in uši. Vse toži, da je sadje piškavo in da odpada, ali ostalo ga bo še vseno precej na drevju. Računa se, da bomo imeli kljub temu okoli 200 vagonov prvovrstnega sadja za izvoz. Na jubilejni kmetijski razstavi so razstavljeni vzorci sadja. Čeprav so še zeleni, se lahko vsakdo prepriča, da bo sadje lepo. Razstavljalci: Anton Tkalec iz Obreča pri Središču, Z. Cvilič iz Slovenske Bistrice in M. Arh iz Svečine pri Mariboru bodo dobili toliko naročil, da jih bodo težko izvršili. Lepe vzorce so razstavili tudi nadeučitelj Rus z Bleda, Premrou iz Martinjaka, Grad iz Dragomelj, Sadržarska podružnica Breznica in Fr. Strehar iz Dola pri Hrastniku. Na razstavi se je prigrasilo mnogo trgovcev iz južnih krajev, pa tudi iz Nemčije, ki reflektirajo na vagonsko naročila. To bodi v dokaz našim sadjerejem, da je letošnja sadna razstava kljub svoji skromnosti na plodovih velike gospodarske važnosti in upoštevajna vreden činitelj, čeravno je ostali del sadne razstave le bolj poučnega značaja.

Zelenjava

Isto velja za zelenjavo. Temelj pridelovanja dobre zelenjave je dobra vrtna in obdelana zemlja ter gojitev dobrih sort. Zelenjadna razstava je letos kljub suši pokazala, da se da pridelati pri nas prvovrstno zelenjavo. Zastopani so zelenjadarji ljubljanske okolice, z Gorenjske in ptujskega okraja. Zelenjadna razstava vzbuja občo pozornost. Vseh razstavljalcev je 25, od katerih so odlikovani z zlato kolajno: Ana Lenarčič z Verda, I. Azman s Kodeljevega, A. Lap iz Kamnika; s srebrno: A. Tornago iz Ljubljane, Kmetijska šola v St. Juriju, Gospodinska šola v Marjanišču, umobolnica na Studencu; z bronasto: uršulinski samostan v Skofji Loki in Ljubljani, J. Kosler na Barju, gospodinska šola v Zgornji Siški, frančiškanski samostan na Brezjah, ženska kaznilnica v Begunjah, Avgust Kuhar z Vevč, J. Grad iz Dragomelj, umobolnica v Ljubljani; ostali so dobili diplome.

Na podlagi podatkov se iz Slovenije izvozi letno okoli 4500 ton povrtnine in sočivja. Vkljub suši je letos pričakovati, da bo obrodila pozna zelenjava zlasti na Gorenjskem, v okolici Ljubljane in na Štajerskem. Pričakovati je, da bomo tudi letos dosegli gorenjo množino za izvoz.

Nova žita

Za našega naprednega kmeta je na Jesenski razstavi brez dvoma najzanimivejši in najvažnejši oddelek v Kmetijsko-strokovnem paviljonu oni, ki ga je uredil Botanični inštitut univerze v Ljubljani in semenogojška postaja v Beltincih.

Razstava botaničnega inštituta nam nudi vpogled v dolgoletno delo univ. prof. dr. Jesenka na polju pridobivanja novih vrst žitaric s pomočjo križanja dveh različnih vrst. Uspehi, ki jih je dosegel prof. Jesenko s svojimi številnimi poskusi, so za poljedelstvo izredno zanimivi in važni. Različni znanstveniki so se že pečali s tem vprašanjem, kako bi iz dveh različnih vrst dobili novo, boljše; a pravih praktičnih uspehov niso imeli. Šele prof. Jesenko je uspešno, da je utrl novo pot, po kateri je možno dobiti popolnoma nove vrste žit.

In sicer je križal prof. Jesenko pšenico in rž. To se pravi, da je prenesel umetno cvetlin prah rži na pestič pšenice ter ga tako oploдил. Potomec obeh je nova pšenica, mnogo večja

in boljša, — skoraj 2 m visoka, s 14 cm dolgimi klaski, ki imajo 80 do 90 zrn. Križanci pa niso nikdar plodni, to se pravi, nimajo nikdar prašnih cvetov, zato se ne razmnožujejo dalje. Prof. Jesenko pa je križance ponovno oprasil s pšenico, ter na ta način vzgojil nadaljnje generacije. Vse te nove vrste pšenice imajo dobre lastnosti rži in ker imajo trdno slamo in močno razvite korenine, so tudi odporne proti poleganju.

Bistvo križanja obstoji namreč v tem, da skušamo združiti osnove za lastnosti vsake posamezne vrste ter dobimo na ta način novo vrsto, v kateri so združene lastnosti obeh vrst. Tako so n. pr. skušali križati travo Egilopsa, ki raste ob bregovih Sredozemskega morja (tudi pri nas v južni Dalmaciji) s pšenico. Egilops je po mnenju znanstvenikov trava, iz katere so se v stotisočletjih razvila naša žita. Vzlic temu, da sta pšenica in Egilops se po zunanji obliki zelo različna, se je posrečilo njuno križanje. Križanec je sicer jalov, toda z umetno oplodbo s cvetnim prahom Egilopsa se je tudi tu prebila neplodnost in možno je pridobivanje nadaljnjih rodov, ki imajo v sebi združene lastnosti Egilopsa in pšenice.

Pri križanju pšenice z ržo bi bilo praktično izredne važnosti, da dobimo nove vrste, ki imajo n. pr. vse dobre lastnosti pšenice, hkrati pa odpornost rži, torej nove vrste, ki so najbolj prikladne za lego in zemljo naših polj. In haš poskusi prof. Jesenka so pokazali, da je teoretično to možno. Glavna ovira, to je neplodnost križancev je prebita, najvažnejše vprašanje je rešeno. Bodoči poizkusi na semenogojški postaji v Beltincih pa bodo pokazali, v koliko bodo te nove vrste prikladne za praktično poljedelstvo.

Tako pri vzgajanju teh novih vrst žitaric, kakor tudi pri vzgajanju semen je treba pripomniti, da vprašanje gnojenja ter vprašanje boljše ali slabše zemlje ne pride prav nič v poštev. Tu gre le za to, da se vzgoji iz tega, kar je že dano, nekaj boljšega. Ako je n. pr. seme slabo, to se pravi, ako v njem ni dovolj osnov za dobro rast, se tudi z najskrbnejšim gojenjem ne da ničesar napraviti. In zato ima semenogojška postaja v Beltincih to važno nalogo, da v moderno zasnovanem poizkuševališču vzgaja na podlagi izbora (selekcije) dobra semena ter jih stavlja poljedelcem na razpolago. Krasni uspehi upravitelja semenogojške postaje v Beltincih, ing. Mikusa, nam nazorno predočuje letošnja razstava. Tako se mu je n. pr. posrečilo vzgojiti seme pšenice, ki je dala na 1 ha 42 centov, dalje izvrsten oves in ječmen ter koruza. To so pač krasni uspehi. Zato naj bi tudi naši kmetje v tem smislu izboljšavali svoja polja.

MLEKARSKA RAZSTAVA.

Udeležba sirarn in mlekarn na letošnji Kmetijski razstavi je precejšnja, kar je znamenje vedno večjega zanimanja od strani naših mlekarskih organizacij. Tudi kakovost sira in masla je letos pri posameznih mlekarnah nekoliko boljša, v splošnem pa je treba povdarjati, da so sirarne poslane na razstavo premlado blago, vsled česar je splošna kvalifikacija ravno z ozirom na nedozorelost sira slabša nego je bila lani. Priporočiti je sirarnam, da si prihodnje leto za tako razstavo prihranijo večje število starejšega dobro zorenega sira, da bo lahko ocenjevalna komisija dognala zboljšanje našega v splošnem zelo dobrega izdelka. Ocena sira je izpadla v splošnem tako, da spada med prvovrstno blago sir iz Logatca, potem iz Blok pri Cerknici, od Osrednjih mlekarn in od Mlekarske družbe v Česnjici. Glede masla je omeniti, da je prvo darilo odnesla Osrednja mlekarna, da imamo pa tudi med drugimi mlekarnami izvrstno blago, ki se lahko kosa z najboljšim čajnim maslom danske vrste.

LEGITIMACIJE ZA OBISK JESENSKEGA LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

od 1. do 10. septembra opravčujejo na polovično voznino v Ljubljano in nazaj samo tedaj, ako jih imetnik da žigovati pri odhodu na domači postaji in pri povratku zopet v Ljubljani. Posestniki naj voznih listov ne oddajajo pri dohodu v Ljubljano kolodvorskemu vratarju, ampak naj jih dobro shranijo, ker veljajo potem za brezplačni povratek. — Kdor bi se po tem ne ravnal, mu pozneje vse reklamacije nič ne pomagajo.

Sir Arthur Conan Doyle:

Črni doktor

Bishops Crossing je malo mestce, ki leži kakih 16 km. južno od Liverpola. Pred 40-imi leti menda se je naselil v tem kraju zdravnik, med. univ. dr. Alojzij Lana. Nikomur ni bila znana njegova preteklost. Ljudje so vedeli samo, da je s sijajnim uspehom dovršil medicinsko fakulteto v Glasgou. Po njegovi zunanosti so ga imeli za sina južnih dežel. Res je bil na videz najbolj sličen kakemu Špancu: imel je kakor vran črne, goste lase, ožgano, skoro rjavkasto polt in oster, bodeč pogled. Nekdo mu je nadel priimek »črni doktor«, in kmalu se je udomačil v vsemu okraju. Doktor Lana je povsod postal jako priljubljen kot spreten, izkušen kirurg, in so ga vsi radi sprejemali. Bil je menda dokaj premočen, bil je tudi samec in se štel med najboljše žene. Vendar so se mu zaman trudili domačini preskrbeti nevesto: vsi poizkusi so se vedno izjalovili.

Tem bolj so bili vsi poskusi presenečeni, ko je bila popolnoma nepričakovano razglašena njegova zaroka z miss Mary Mortonovo, hčerko rajnega okoliškega graščaka. Pred več leti je izgubila miss Morton stariše in bivala od tedaj pri bratu Arturu, ki je podedoval očetova bogata zemljišča. Doktor Lana ji je bil predstavljen na nekem izletu, bilasta takoj všeč drug drugemu in kmalu je obrodilo medsebojno

zaupanje iskreno ljubezen. Zaroka je bila naznanjena februarja, in avgusta bi se morala vršiti svatba.

A 3. junija je prejel dr. Lana neko pismo iz Argentine. Drug dan zjutraj se je zgledal pri miss Morton in imel z njo dolg razgovor, po katerem se je povrnil jako razburjen domov. Miss Mary je ostala ves dan v svoji sobi. Njena hišna je pripovedovala, da se je gospodična obupno jokala.

Teden dni pozneje so že vedeli vrabci na strehah, da ne bo nobene svatbe, da je ženin prekladal zaroko, in da je Artur Morton obljubil doktorja kaznovati za neplemenitost napram sestri. Nihče ni vedel, kje so bili vzroki te neplemenitosti, in vsak je o tem po svoje ugibal. Potem pa se je odigral ponoči 21. junija dogodek, ki je nepričakovano izpremenil ta do zdaj povprečen slučaj v kruto dramo, ki je globoko razburila vso Anglijo.

Pri dr. Lani je stanovala razen njega v hiši še stara gospodinja Marta Woods in mlada hišna Jenny Pilling.

Zvečer je dr. Lana navadno sedel v svojem kabinetu, ki se je nahajal v najbolj oddaljenem delu hiše. Kabinet je imel poseben vhod. Bolnikom, ki so se zgledali pozno zvečer, je doktor navadno sam odpiral vrata, ne da bi nadlegoval oskrbnico.

Ta večer se je zgledala Marta Woods pri doktorju nekako o poldesetih zvečer in ga našla pri delu za pisalno mizo. Voščila mu je lah-

ko noč, poslala potem hišno spat in se do enajstih ukvarjala z gospodinjstvom. Ko je odbila ura enajst, je odšla navzgor v drugo nadstropje v svojo sobo. Kakih dvajset minut pozneje pa je začula nek krik, ki je priletel, kakor se ji je zdelo, iz zdravnikovega kabineta. Hudo razburjena je ognrnila ponočno obleko in stekla doli.

»Kdo je?« je začula gospodarjev glas, ko je potrkala na vrata.

»Jaz sem, mistress Woods.«

»Jaz ničesar ne potrebujem, le pojdite spat.«

»Mislija sem, da me kličete,« je odgovorila.

Na to ni rekel doktor niti besede in gospodinja je odšla zopet gori.

Kmalu potem, nekako med enajsto uro in polnočjo (preiskava ni utegnila bolj natančno ugotoviti čas) je prišla po zdravnika neka mistress Mading, žena na tifusu obololega trgovca. Ponoči je postalo bolniku slabše, in razburjena soproga je pohitela k zdravniku. Ko se je približala hiši, je videla skozi okna v kabinetu luč, a kljub temu ji ni nihče odprl, dasi je dolgo trkala na vrata. Mislija je, da so poklicali doktorja h kakemu drugemu bolniku, da je moral zelo hiteti; pa je šla domov. Od zdravnikove vile je vodil na cesto dolg, vijugast drevored, ki je bil razsvetljen z edino obločnico. Mistress Mading je že bila poleg vrtnice ograje, skozi katero vodijo vrata na cesto, ko je videla, da ji nekdo koraka nasproti. Mislija je, da se vrača domov črni doktor in je ustavila korak, a na svoje začudenje je spoznala Artura Mor-

tona. Opazila je, da drži v roki velik lovski bič in da je jako razburjen.

»Zdravnika ni doma,« mu je hitela pripovedati, »dolgo sem trkala, a mi ni nihče odprl.«

»A v hiši imajo luč,« je odvrnil Morton in pogledal v globino drevoreda. »Saj so to okna doktorjeve sobe.«

»Tisto že, a vendar ga ni doma. Saj vam pravim, da sem trkala.«

»A kaj! Saj pride nazaj.«

S temi besedami je odkorakal Morton proti hiši, gospa Mading pa je pohitela nazaj k možu. Proti trem zjutraj je postalo bolniku zopet slabše. Mistress Mading ni vedela, kaj bi počela in je stekla drugič po zdravniku. Takoj pri vходу v drevored je bila jako začudena: nekdo je nepremično prežal v senci starih hrastov ob cesti. Zdelo se ji je, da je to še vedno Morton, sicer pa je bila preveč zatopljena v lastne neprimike in odšla mimo proti hiši.

V zdravnikovem kabinetu je gorela še vedno luč. Mistress Mading je potrkala na vrata — nihče se ni oglašil. Potrkala je še na okno in zopet brezuspešno. Zapazila je tedaj, da ima spuščeni zastor spodnji ogal nekoliko pripognjen, in je pritisnila obraz na steklo, da pogleda skozi to špranjo v sobo. Zdravnikov kabinet je jasno razsvetljevala na mizi stoječa svetilka. Od kraja se je zdelo gospe, da ni nikogar doma. A nenadno je zadrtela od groze, ker je zapazila na tleh nepremično ležeče človeško telo. Zaslutila je dramo, in odhitela okoli hiše k glavnemu

Kaj je novega

† Msgr. Ivan Rojec

Po daljšem bolehanju je umrl v nedeljo, 2. septembra msgr. Ivan Rojec, tolminski dekan, eden najodličnejših primorskih in slovenskih duhovnikov sploh. Že kot mlad kaplan se je zelo uspešno udeleževal na političnem, prosvetnem in zadržnem polju. Med prvimi Slovenci se je v dejanju potegoval za delavca. Ko je bil kurat v Biljah, je skušal vsaj omejevati izkoriščanje delavcev v opekarnah goriške okolice z ustanovitvijo »Ljudske opekarne«. Najbolj znan je postal kot župnik v Mirnu z ustanovitvijo »Cevlarske zadruge«, ki ji je načeloval do zadnjega, ko so jo zavzeli zastopniki italijanskega kapitala. Ali mu ni morda prav ta usoda njegove ustanove grenila zadnje dneve njegovega plemenitega in delavnega življenja? Bil je zaveden in odločen Slovenec, več let voditelj SLS na Goriškem, deželni poslanec in predvsem zgleđen duhovnik.

Monsignor Ivan Rojec spada med one slovenske duhovnike, ki jih je prve vzljubil naš pokojni velikan dr. Krek. Večkrat je rajni rekkel, da Ivana Rojca šteje med one, ki so ga najbolj razumeli. Malokateri duhovnik v praktičnem dušnopastirskem delu se je lotil delavskega in zadržnega vprašanja načeloma in dejansko tako globoko kakor kurat in župnik Ivan Rojec. Bil je navdušeni učenec enciklike »Rerum Novarum«, največji prijatelj trpinov in vzor nesebičnosti ter požrtvovalne ljubezni do konca. Odlikovala ga je jeklena vztrajnost, mladeniška čistost do zadnjega in neomajen pogum. Kot dekan v Tolminu pod novo vlado je imel težavno stališče, a njegova močnatost, ki ni klonila glave pred nikomer, mu je priborila globoko spoštovanje tudi novih gospodarjev, tembolj ker je bil katonsko pravcoljuben, posebej resničen in odkritost ter ob železni načelnosti svečenik kakor ga zahteva Večni pastir — blag, nepoporečen in goreč za vse lepo in dobro. Ne samo Goriška, ampak vse slovenski rod bo ohranil monsignora Rojca v trajnem spominu in njegovo ime bo z velikimi črkami zapisano v povestnico slovenskega naroda.

Nepozabni in mili naš drug Ivan, bodi Ti lahka zemljica goriška tam pod našimi gorskimi velikani, Tvoja duša pa uživaj večno blaženstvo pri Bogu, ki Ti bo bogat plačnik za vsa Tvoja velika in dobra dela!

Naš narod pa Te ne pozabi nikoli — vzor duhovnika, vzor Slovenca, prijatelja vseh trpečih, ki si tudi umrl od njihove boli...

Lux perpetua — memoria aeterna.

KOLENDAR.

Sreda, 5. septembra. Lavrencij, Viktorin. — Solnce vzhaja ob 5.32 in zaide ob 6.26.

ZGODOVINSKI DNEVI.

5. septembra: 1638. se je rodil francoski kralj Ljudevit XIV. — 1791. se je rodil komunist Giacomo Meyerbeer. — 1815. se je rodil Karl Wilhelm, komponist pesmi »Die Wacht am Rhein«. — 1902. je umrl patolog

Predno se odločite za nakup

aparata, detektorja, slušalk

ali drugih sestavnih delov, zahtevajte našo ponudbo. — Vabimo Vas, da nas posetite, zahtevajte pojasnila, predvajanja, načrte aparatov itd. Oglejte si našo razstavo na velesejmu v paviljonu H 458—462.

RADIOVAL, LJUBLJANA,

Kongresni trg št. 3.

vhodu, da zbudi gospodinjico. Obe ženski sta poslali takoj hišno po stražnika in odšli v kabinet. Tam je ležalo na parketu poleg mize truplo doktorja Lane in kazalo nedvomno nasilno smrt: veliko podplutino pod očesom ter več brazgotin po licu in vratu. Spačen obraz je pričal, da so zdravnika zadavili. Obleden je bil kakor navedeno pri obiskovanju bolnikov, toda namesto fevrljev je imel nočne copate. Njih podplati so bili popolnoma čisti. Na preprogi zraven pa je bilo jasno videti umazane sledove drugih, ne le pomno morilčevih fevrljev.

Policijski se ni posrečilo ugotoviti še kake druge podatke. Vsekakor ni bil to noben roparski umor. Zlata ura, katero je nosil zdravnik, je ostala nedotaknjena. Sicer je bila mala jeklena blagajna, kjer je imel doktor navadno shranjene večje denarne zneske, popolnoma prazna. A bila je pravilno zaklenjena s ključem in nič ni kazalo na vlom. Edini predmet, ki so ga pogrešali v sobi, je bila slika Miss Mortonove, ki je vedno stala na zdravnikovi pisalni mizi.

Seveda so veljale takoj vse sumnje Arturju Mortonu. Proti njemu je bilo veliko sicer ne neposrednih, toda tehtnih dokazov. Ljubil je iskreno sestro in po preklitih njene zaroke je ponovno izjavljal, da mora doktorja Lano kaznovati za prelomljeno besedo. Slednjič ga je srečala, kakor vemo, na dan umora ob 11. ponoči mistress Mading poleg zdravnikove hiše z velikim bičem v roki.

(Dalje.)

in antropolog Rudolf Virchow. — 1901. je umrl dr. Ignacij Klemenčič, redni profesor fizike na vseučilišču v Inomostu.

★ **Socialni dan.** Socialni dan se bo vršil prihodnjo nedeljo, 9. septembra, v zeleni dvorani hotela »Union«, in ne kakor smo prej poročali v radio-studiju. Ta dvorana se je namreč izkazala premajhna za udeležbo, ki se pričakuje. Vrh tega je težko v njej dalje časa poslušati. Na dvorano radija se je mislilo prej radi tega, da bi tam lažje prevzel predavanja Radio-Ljubljana. To pa ne pride v poštev, ker bo v Unionski »zeleni« dvorani radio istotako dobro prevzemal predavanja. Kdor ima torej radio, bo v nedeljo od 10 dalje lahko poslušal predavanja Socialnega dneva. Od 10 dalje do približno 12 bodo predavanja, ki se bodo slišala tudi na radio. Popoldne pa bo debata o predavanjih in o predloženih resolucijah. Ta debata se ne bo dajala radiju. Kdor se bo pripeljal na Socialni dan z legitimacijo Velesejma za polovično ceno, mora enkrat tudi obiskati Velesejem, da dobi potrjeno tega obiska, ker drugače nima pravice za polovično ceno na vlaku.

★ **Nemški znanstveniki v Jugoslaviji.** V Ljubljano je došla skupina nemških geografov pod vodstvom vseuč. prof. dr. Hugona Hassingerja iz Freiburga na Badenskem. Dr. Hassinger je eden največjih sodobnih geomorfologov, ki je uspešno raziskoval tudi že po naših krajih. Sedaj se nameravajo posvetiti predvsem kraškemu problemu in Dalmaciji in Hercegovini. Svoj prvotni načrt, da bi obiskali tudi Županovo jamo pri Grosupljem, pa so v toliko spremenili, kakor smo se informirali, da posetijo na svojem povratku samo Škocjansko jamo pri Divači. Hkrati je prispel tudi vseuč. prof. dr. Nobert Krebs iz Berlina, ki bo letos nadaljeval svoja raziskovanja najprej na ozemlju Kočevje—Ribnica, kjer že dalj časa raziskuje tudi Lehmann iz Berlina, nato se pa odpelje na Liko.

★ **Cerkveno odlikovanje.** Za škofijskega duhovnega svetnika je imenovan g. Anton Zore, župnik v Mirni peči.

★ **Umeščen je bil včeraj, 4. septembra,** na župnijski Stari log pri Kočevju g. Alojzij Perz, doslej župnik v Borovcu.

★ **Poročila sta se na Brezjah g. Rudolf Jezovšek, železniški uradnik v Kresnicah, in gđc. Frančiška Werbole iz Medije-Izlakov.**

★ **Imenovanja pri oblastnem odboru.** Milka Goricanova, dosedaj dnevničarka pri gradbenem oddelku, je imenovana za poduradniško pripravnico. Ivo Varšek iz Ljubljane je nastavljen kot uradni sluga v začasnih lastnostih. Marija Kožuh iz Zg. Šiške je nastavljena kot dnevničarka za snažilko prostorov osrednjega urada oblastnega odbora. — Za oblastne cestarje so imenovani: v škofjeloškem cestnem okraju od Dolenje vasi do Selc Janez Semen iz Selc; v tržiškem cestnem okraju Ivan Ribič in Jožef Ahačič; v cestnem okraju Lož: Karel Koren, Anton Sterle, Josip Grajš, Matevž Mlakar, Tomaž Pintar, Matija Modic, Janez Sterle in Lovrenc Truden. — Upravitelj oblastnega mladinskega doma Josip Beguš se obdrži v oblastni službi v svojstvu honorarnega upravitelja omenjenega doma. — V zdravstveni zastop Tržič se imenuje kot zastopnik oblastnega odbora Vinko Klemenčič, posestnik in župan v Kovorju pri Tržiču.

★ **S pošte.** Za pogodbenega poštarja v Teharjih je nastavljen Milan Vrtovec. — Premiščeni so: pb. ur. II-3 Olga Gavrilovičeva iz Skoplja na ljubljansko glavno pošto; pb. ur. II-IV Mara Zorova iz Ljubljane na Vič, Angela Autratova iz Ljubljane v Dobrno, Mara Semenova z Rakeka na ljubljansko glavno pošto in Mara Kocjančičeva iz Ljubljane v Zalec; pb. ur. II-5 Natalija Kuglerjeva iz Prevalj v Černo pri Prevaljah, Draža Kuraltova iz Pragerskega na ljubljansko glavno pošto in Kazimir Stupar iz Banje Luke na ljubljansko glavno pošto; telefonistka III-3 Terezija Radovanova iz Višnjegore v Krmelj; priprav. III-4 Mira Klemenčičeva z Viča na ljubljansko glavno pošto, Kristina Mirtičeva iz Metlike v Črnomelj, Slava Mikuževa iz Lesce na Javornik na Gor., Francka Vesenjakova iz Ptuj v Središče ob Dravi, Anica Hudalesova iz Zalca na ljubljansko glavno pošto in Ljudmila Bajčeva iz Vidma-Dobrepolj v Sodražico ter sluga 2. skup. Iv. Fašun iz Celja na Zidani most. — Dnevničar Ludovik Berliž v Kamniku je odpuščen. — Za vodstvo pogodbenih pošt so napravili izkušnje: Milica Koprinska, Aleksander Lavrič in Anica Klemenčičeva.

★ **Pospeševanje lončarske obrti v Sloveniji.** Oblastni odbor je sklenil, da se v Kaplji vasi pri Komendi, kjer je za to obrt najugodnejši teren, postavi strojna peč iz oblastnih sredstev. Obenem se pošlje dva učenca na tehnično srednjo šolo v Ljubljani za študiranje keramične stroke, ki se bosta po končanem študiju posvetila napredku in razvoju te domače obrti.

★ **Deželne ceste.** Ljubljanski oblastni odbor je sklenil: Deželna cesta I. vrste Hotavlje — Podpleče (tako zvana Kopačniška cesta) se izroči v upravo cestnemu okrajnemu odboru

škofjeloškemu; za nujna poravila na tej cesti se upravi votira vsota 55.000 Din iz oblastnega proračuna proti predložitvi proračuna. — Odobri se načrt za zgradbo deželne ceste II. vrste Markovec — Viševk; z deli, ki se izvrše v lastni režiji, se prične takoj. — Dela pri zgradbi sedmih opornih zidov na oblastni cesti Kranj — Jezersko se oddajo stavbni tvrdki Emil Tomažič v Ljubljani.

★ **V uradih ljubljanskega oblastnega odbora** in v zavodih, ki so v njegovi upravi, so se uvedle stalno nedeljene uradne ure od 8 do 14.

★ **Na orglarski šoli Cecilijinega društva** v Ljubljani se prične šolsko leto 1928-29. v ponedeljek, 24. septembra. Ob devetih dopoldne vpisovanje vseh učencev. Novi učenci se eltos ne bodo več sprejemali.

★ **Razpisane službe.** Ministrstvo pošte in telegrafa je razpisalo natečaj za 60 pripravnikov I. in II. kategorije. Rok za vlaganje prošnje je do 15. septembra t. l. Natančnejša pojasnila se dobe pri vsaki pošti kakor tudi pri poštne ravnanstvu v Ljubljani.

★ **Velik dekliški tabor** se vrši v Gornjem gradu v nedeljo, dne 9. septembra. Ob 10 dopoldne bo v dekanijski cerkvi sv. maša, nato pa zborovanje v veliki škofijski dvorani.

★ **Jesensko porotno zasedanje** pri deželni sodišču v Ljubljani, ki bi se imelo začeti 10. septembra, se ne bo vršilo.

★ **Kongres farmaceutov.** VIII. kongres prirede službujoči farmacevti v kraljevini letos v Ljubljani 8.—9. septembra. Ljubljanski odbor za Slovenijo je s svojim predsednikom na čelu ukrenil vse potrebno, da bo kongres potekel v najlepšem razpoloženju. Letošnji kongres bo gotovo eden najbolj obiskanih in so se prijavili že delegati iz cele države. Polnoštevilna pa obeta biti udeležba iz Zagreba. Kongres se vrši v beli dvorani hotela Union.

★ **Na strehi vagona izgubil glavo.** Delavec v tovarni vagonov v Brodu na Savi 19-letni Tošo Lasič je bil peljal v nedeljo z vlakom proti Brodu. Iz še neznanega vzroka se je peljal na strehi vagona. Na mostu Orlovci med Novo Kapelo in Orlovcem ga je zgrabila ograja in mu odbila glavo.

★ **Katastrofalen požar v Bosni.** V gozdu Krnji Yeli pri Foči v Bosni je izbruhnil gozdni požar, ki je zavzel radi hudega vetra ogromen obseg in je dosedaj zgorelo že nad enajst kvadratnih kilometrov gozda. Poklicani so bili na pomoč ljudje iz vseh okoliških vasi, orožniki in vojaki. Aretiranih in pripeljanih v Fočo je bilo pet kmetov, ki so osumljeni, da so zažgali gozd. Kmetje namreč zažigajo gozdove, da bi tako nastale lehe, katere zahtevajo zase.

★ **Radi grozdja — smrt.** V Kašini na Hrvatskem je ustrelil paznik Imbro Šeletič 45letnega Gjuro Turčiča iz Novoselcev. Šeletič je ponoči pregledoval vinograd posestnika Benčaka ni zapazil tam človeka, ki je trgjal grozdje. Ni še gotovo, ali je Šeletič pozval tatu, naj se uda ali ne, gotovo pa je, da je Šeletič ustrelil s puško in Turčiča ubil na licu mesta. Iz Zagreba je prišla v Kašino sodna komisija, ki si je ogledala okolnosti uboja.

★ **Isjava.** Podpisani tem potom globoko obžalujem zahrbiti napad na gospoda profesorja Franca Ferjana ter podle klevete proti njemu ter zatrjujem gospodu profesorju trajno hvaležnost, da me ni izročil sodišču. — Marijan Tersegav, učenec VIII. razreda III. državne gimnazije.

★ **Velike motorne dirke** in ghim-hana igre v soboto dne 8. septembra ob 3 popoldne na dirkališču pri Dev. M. v Polju. (8353)

Pletene jopice in puloverje

delno lastnega izdelka
priporoča

J. Urbančič, Miklošičeva 20

★ **Vsaki drugi dan** prinese naš list na zadnji strani odlomke novih ugotovitev o učinku »Protinikotina — Bonikot«. Ugotovitve so izdali po vestnih preizkusih svetovni specialisti. Atesti v originalu so na velesejmu razstavljeni.

DIJAŠKI KOLENDAR 1928/29 JE IZŠEL
DOBIVA SE PO DIN 10.— V VSEH BOLJŠIH
KNJIGARNAH IN TRGOVINAH S PAPIRJEH

Shodi SLS

Prevalje. Pri nas se vrši v nedeljo, 9. t. m. po rani sveti maši shod SLS, na katerem bo poročal narodni poslanec g. Bedjanič.

Kotlje. V nedeljo, 16. t. m. po rani sveti maši imamo v Kotljah shod SLS. Govori nar. poslanec g. Bedjanič.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Shod SLS, ki je bil napovedan za 9. t. m. se preloži na prihodnjo nedeljo, t. j. 16. septembra. Vrši se bo po rani sveti maši. Govorita nar. poslanec g. dr. Holnjec in obl. poslanec g. Rajh. To bo okrajni shod za cel ljutomerski sodni okraj.

Zusem. Ze objavljeno shod SLS, ki naj bi se vršil 9. t. m., je preložen v nedeljo 23. t. m. po pozni sveti maši. Govorniki isti.

Starigr pri Slovenjgradcu. V nedeljo dne 9. t. m. po rani službi boži se vrši v prostorih stare šole shod SLS, na katerem govori obl. poslanec g. Ovčar. Sodelujočim ljudem vabljeno.

Nogavice

v najsolidnejši izbiri po konkurenčni ceni
priporoča

J. Urbančič, Miklošičeva 20

Niti najmanjša motnja prebave

se ne sme zanemarjati. Kajti malo nerazpoloženje danes more že jutri postati težka bolezen. To je vzrok, zaradi katerega morate vzeti malo žličko polno **MAGNA-PRAŠKA** v polovici kozarca vode, kakor hitro začutite tudi najmanjše nerazpoloženje v želodcu. Magna-prašek odstrani preobilno kislino, ki povzroča bolečine. Magna-prašek blazi nežne membrane želodca, odstranja pehanje in napetost, povzroča, da želodec in črevesa pravilno delujejo. — V vseh lekarnah in drogerijah je mogoče dobiti 1 zavoj z navodilom za 4 Din. Če ga ne dobite, naročite ga po pošti na naslov:

»Laboratorij Alga — Sušak,

Tvorniška 56.

Za dva paketa je treba priložiti pismu 10 Din.

Ljubljano

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

V noči na četrtek: Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

© **Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dneva.** Ljubljanska posadka bo rojstni dan Nj. kralj. Vis. prestolonaslednika Petra proslavila na sledeči način: Topništvo bo z običajnega mesta na ljubljanskem gradu oddalo danes zvečer 11, jutri zjutraj pa 21 topovskih strel. Jutri se bo vršila ob 9 služba božja v pravoslavni kapeli, ob 10 pa v stolni cerkvi. Pred vhomom v kapelo oz. cerkev bo postavljena častna četa z vojaško godbo. Za časa službe božje se bodo čete ljubljanske posadke postavile po Bleiweisovi cesti, Rimski cesti in Vegovi ulici. Po končani službi božji v stolnici bo poveljnik divizije spremljan od svojega štaba, pregledal čete, po končanem pregledu bodo čete pred poveljnikom divizije defilirale po Bleiweisovi cesti v smeri direktije proti kolodvoru. Po končani paradi bo poveljnik divizije sprejemal čestitke v dvorani ofic. Doma (vojašnica Vojvode Mišiča). Zvečer ob 8 se bo vršila bakljada z vojaško godbo. V slučaju slabega vremena se vrši samo služba božja v pravoslavni kapeli oz. v stolnici.

© **Rezervnim častnikom:** Vsi rezervni častniki se morajo udeležiti na dan 6. septembra ob 10 službe božje v stolni cerkvi. Po končani službi božji v stolni cerkvi bo poveljnik Dravske divizije sprejemal čestitke v Oficirskem domu v vojašnici Vojvode Mišiča.

† **Jože Žurga.** Ni mu dal Bog visokega mesta v socialni družbi človeka, dal pa mu je pošteno srce in kremenit značaj. Zato zasluži, da mu bodi zapisanih v spomin teh-le par vrst. — Kdo ni poznal vratarja Jožeta, ki je opravljal naporno službo še v stari deželni bolnici na Dunajski cesti in jo opravljal v sedanjih deželni bolnici skoz desetletja dan in noč, noč in dan? — Dokler ga ni zadela usoda reduciranec, ko so ga poslali v pokoj pred par leti, če ne predvsem zato, ker je bil veren in neomahljiv pristaš SLS. — Preden je dočakal 70. god, ga je poklical Bog dne 3. t. m. ob 10 zvečer, da mu poplača dobra dela, ki jih je storil mnogo, dostikrat tudi — ne vrednim. — Umrl je v zavodu, kjer je toliko let zvesto izvrševal svojo službo — v deželni bolnici, odkoder bo pogreb v četrtek ob štirih popoldne.

© **Razstava cerkvenih paramentov,** ki jih je naredila Bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ubožne cerkve, je danes in naslednje dni v II. nadstropju škofijske palače. Razstavljeni so vsi raznovrstni predmeti, ki se rabijo pri službi božji, zlasti lepe kazule, dalmatike in pluvijali. Veliko zanimanje bo vzbudilo lepo vezeno cerkveno perilo, kakor tudi stare umetniške vezene prenešene na novo svilo.

© **Petindvajsetletnica mature.** Včeraj so praznovali maturanti iz šolskega leta 1892-93 petindvajsetletnico zrelostnega izpita. Vseh ljubljanskih in novomeških maturantov je bilo 81. Od teh jih je umrlo 25. Jubilejne slavnosti se jih je udeležilo 28. Ob 9 zjutraj so imeli v križevniški cerkvi skupno službo božjo. Profesor in kanonik g. dr. Ivan Svetina je najprej v izbranih besedah povdarjal pomen slovesnosti in opomnil svoje nekdanje učence na dolžnost hvaležnosti do Boga, nato je pa daroval sv. mašo, pri kateri je pel pevski zbor »petindvajsetletnikov«, ki so isti dan obhajali svoj jubilej mature. Opoldne so imeli skupni obed v gostilni pri Košaku, katerega se je udeležil poleg g. dr. I. Svetine tudi bivši razrednik g. prof. Avgustin Wester. Jubilanti so se razšli šele pozno popoldne s trdnim sklepom, da istotako proslave tudi štiridesetletnico — če bo Bog dal.

© **Hodniki v Križevniški ulici.** Stari in že popolnoma razpadli kamniti hodniki v Križevniški ulici sedaj izginjajo, mesto njih pa gradijo delavci mestnega gradbenega urada nove hodnike. Hodniki bodo deloma bazaltoidni, deloma pa asfaltni. Hodnike bodo izmenjali z bazaltoidom tudi v Gosposki ulici od palače oblastnega odbora pa do Križevniške ulice, dalje bodo napravili tudi nov hodnik ob Križevniški cerkvi. Dosedanji hodnik ob tej cerkvi je bil že skrajno zanemarjen ter je kazil vso zunanjsčino cerkve, tako da je bil že skrajno časa, da se je mestna občina zagnala. Z napravo tega hodnika pa bodo pričeli šele, ko bodo hodniki v Križevniški ulici (na obeh straneh ulice) ter v Gosposki ulici gotovi. Po dosedanjem načrtu do hodnik ob Križevniški ulici bo asfalt. Tlakovalna dela vodi mestni gradbeni urad v lastni režiji.

© Namesto venca za pok. Rudolfa Pehanija je daroval g. Kraker za mestne reveže 100 Din, uradništvo Vzemne zavarovalnice pa za sklad slepcev 285 Din.

© Gremijalna trgovska šola. Vpisovanje v II. in III. letnik se vrši v sredo dne 5. t. m. od 2 do 5 popoldne v šoli na Ledini. Vajenci se sprejemajo le še do 10. t. m. Po tem terminu sprejeti vajenci bodo šolo obiskovali šele v prihodnjem šolskem letu. — Šolski odbor gremija trgovcev.

© Pri poskusu goljufije ujeta. Lani je služila pri upokojeni učiteljici B. neka 60 letna Ana G. Poleg dela je hodila tudi k trgovcu Pavlinu v Gradisce po razne potrebščine in živila, račune pa je pozneje poravnala gospodinja. Kasneje se je izkazalo, da je postrežnica vzela več blaga zase, račun pa je morala poravnati gospodinja. Te dni pa je stara postrežnica, ki že dolgo ni več služila pri učiteljici B., prišla zopet k Pavlinu na njen račun po razna živila za več sto dinarjev. Trgovec pa je spoznal, da ga hoče ženska ogoljufati in je poslal skrivaj vprašati k gospodinjici, če je res ona kaj naročila, kar je ta seveda zanikala. Goljufivo starko je policija aretirala.

© Razlita žveplena kislina. Uslužbenec podružnice Osrednje mlekarke zadrage pri Sv. Ruprehtu Jožef Us je nesel v ponedeljek ob pol 7 zvečer na vlak veliko steklenico, v kateri je bilo kake tri litre žveplene kisline. Steklenica ni bila dobro zavarovana in Us se je z njo v gneti na kolodvoru zadrl v železno ograjo pri vходу na peron. Steklenica se je razbila in žveplena kislina se je razlila po tleh. Kislina je poškodovala mnogim potnikom obleko, nekaterim pa je povzročila hude opekline, zlasti po nogah. Med potniki je nastala na kolodvoru za trenutek panika, ki pa se je kmalu polegla. Večini potnikov se je mudilo na vlak in niso mogli prijaviti povzročenih jim poškodb. Morda še najbolj občutno je bil prizadet sin kočevskega zdravnika, dijak Erih Röhrl, kateremu je kislina uničila nov suknjič in nove hlače in ki trpi sedaj okrog 1800 Din škode. Trgovski sodrudnici Antoniji Dvornikovi je kislina uničila čevlje, vredne 280 Din.

© Posledice ponedeljkove stavke. V ponedeljek so ljubljanski delavci in nameščenci proglasili dnevno stavko v znak protesta proti nameravanim poskusom, da bi se pravica osemurnega delavnika okrnila. Stavkali so v pretežnem delu tudi brivski pomočniki, dasi jih je bilo med njimi mnogo, ki so vkljub temu delali. Kakih sedemnajst stavkajočih brivskih pomočnikov je tem »stavkokazom« grozilo radi tega z dejanskimi napadi. Bili so ovađeni radi nevarne grožnje in se bodo morali najbrže zagovarjati pred sodiščem.

© Ure krađe. Tesar Alojzij Lenarčič je prijavil, da mu je neznan tat izmaknil pri delu v Svačičevi ulici iz telovnikovega žepa 300 Din vredno srebrno uro. — Pleskarski lojster A. T. je utrujen zadremal v ponedeljek v Padovanovi gostilni v Vodmatu, ko pa se je prebudil, je moral ugotoviti, da se je nekdo polastil njegove 500 Din vredne srebrne ure.

© Drzna tatvina plašča. Krojaški mojster Viljem Plumauer iz Spodnje Šiške je v ponedeljek proti večeru nesel v Ljubljano več ženskih plaščev. Prišlo je deževati in Plumauer je hotel počakati autobusa v veži Moharjeve gostilne. Ko je opazil autobus, je za hip odvrnil pozornost od plaščev in že mu je eden od njih na nepojasnen način izginil. Plumauer je tatvino opazil šele, ko je pri trdki »Elie« izročal plašče. Ukradeni plašč je bil vreden 1000 Din.

Tečaj za učitelje

V pripravljalni tečaj za učitelje in učiteljice kmetijsko-gospodinskih nadaljevalnih šol so sprejete nastopne učne moči:

Učitelji: Rustja Josip iz Artič, Kavčič Rudolf iz Vinice, Znjec Adolf iz Metlike, Primožič Ivan iz Mekinji, Terpin Josip iz Vodice, Jeretina Karel iz Domžal, Hrovat Ivan iz Ilana, Berlot Srečko iz Moravč, Pirce Jožef iz Velikega Trna, Potočnik Peter iz Sv. Jurja pod Kumom, Petelin Albin iz Cerkelj ob Krki, Kopriva Ivan iz Zagorja, Jevnikar Lovro iz St. Vidu pri Stični, Skrinjar Alojzij iz Ljubljane, Bensa Andrej iz Most, Macarol Josip iz Smartna, Rostohar Karel iz Litije, Jovan Maks iz Polhovega Gradca, Bric Dominik iz Dobrove, Vodopivec Anton iz Begunji pri Cerknici, Stular Franc iz Valte vasi, Kržišnik Janez iz St. Petra, Žukovec Franc iz Smitela, Jankovič Janko iz Poljan, Zagar Stanislav iz Dobrave, Gruden Franc iz Laškega, Lulik Avgust iz Ribnice, Bertonec Josip iz Kovorja, Vidic Edvard iz Reteč, Šuler Stanko iz Kapel.

OBLEKE

za moške, fante in dečke, raglane, površnike, usnjene suknjiče in dežne plašče kupite najceneje pri trdki

JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 7

Ljubljansko gledališče

SPORED PREDSTAV

Vse predstave se vršijo v dramskem gledališču. Sreda, 5. sept. ob 20. uri: Fanny, tete, strici itd. Četrtek, 6. sept. ob 20. uri: Carobna piščal. Petek, 7. sept. ob 20. uri: Herman Celjski. Sobota, 8. sept. ob 15. uri pop.: Čaršadska knežinja ob 20. uri: Župan stilmundski. Nedelja, 9. sept. ob 15. uri pop.: Dobri vojak Švejk ob 20. uri: Poljska kri.

Gledališke predstave za časa velesojma. V sredo 5. t. m. igrajo v dramskem gledališču izredno zabavno in duhovito komedijo »Fanny, tete, strici itd.« Autor komedije je znani angleški humorist in komediograf češkega pokolenja Jerome Klapka Jerome. V četrtek izjaja v dramskem gledališču naša opera Mozartovo mojstrsko delo Carobna piščal. Opero dirigira ravnatelj opere g. Mirko Polič. V glavnih vlogah nastopajo gg. Majdičeva, Poličeva, Thierryjeva, Popovičeva, Medvedova, Ribičeva, Ramšakova, Španova ter gg. Banovec, Betetto, Jenko in Perko.

Gledališki abonma. Opozarjalo, da se sprejemajo gledališki abonenti vsak dan od 9 do 12 in od 3 do 5 v veži dramskega gledališča. Sprejemajo abonentov se bo zaključilo 10. t. m.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par. vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Kalvarija, Matičičeva bojna igra, se vprizori 8. in 9. septembra ob 8 zvečer na Kodeljevem na prostem. Vstopnice v predprodaji pri trdki »Oriente«, Dunajska c. 14.

Učiteljice: Primožič Josipina iz Črnomlja, Lazar Ana iz Domžal, Labernik Ida iz Čemšenika, Žitko Marija iz Moravč, Jaklič Vida iz Dobrepolj, Komljanec Alojzija iz Škocijana, Rostohar Draga iz Reteč, Dolgan-Carli Marija iz Planine, Mercina Danica iz Grahovega, Rozman Marija iz Prečne, Tavželj-Koštal Saša iz Hinj, Jalen Terezija iz Gorij, Šifrer-Dietz Mara z Zidanega mosta, Kuhar Zora iz Laškega, Plavšak Marta iz Trbovelj, Kos Pavla iz Sodražice, Hafner Angela iz Smartna, Vivoda Zofija iz Cerkelj pri Kranju, Jenko Marija iz Reteč, Adamič Marija iz Toplice pri Zagorju, Miklavčič Franja iz Žirov.

Navedenemu učiteljstvu je dovoljen dopust za dobo obiska tečajev od 10. septembra do dne 6. oktobra. — Tečaj za učitelje bo na srednji tehnični šoli, za učiteljice pa na osnovni šoli v Mostah.

Najcenejši nakup vseh

Šolskih potrebščin in šolskih knjig

M. Tičar, Ljubljana

Maribor

□ Slovesna služba božja bo jutri na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra ob 10 v stolnici. Slovesne svete maše, ki jo daruje knezoškof dr. Andrej Karlin, se udeležijo zastopniki državnih, samoupravnih in vojaških oblasti. Pozivajo se tudi vsi rez. častniki, da se iste udeležijo.

□ Odprtitev Legatovega enoletnega trgovskega tečaja. V ponedeljek, dne 3. t. m. se je izvršila v lepo okrašeni dvorani v Vrazovi ulici 4 slavnostna odprtitev enoletnega trgovskega tečaja Ant. Rud. Legat, ki je koncesioniran od min. za trg. in ind. Tečaj je ob polnoštevni udeležbi učencev in učenk ter profsorskega zbora otvoril g. Legat s kratkim nagovorom; posebno toplo zahvalo je izrekel g. velikemu županu dr. Schaubachu in narodnemu poslanecu Žebotu, ki imata največ zaslug na tem, da je dobil Maribor ta novi zavod. Izpregovoril je tudi zastopnik velikega župana združni nadzornik g. Založnik, ki je naglašal velik pomen, ki ga ima ta zavod za vzgojo trgovskega naraščaja. Za pouk v tem zavodu se je prijavilo lepo število učencev in učenk iz Maribora, Slovenskih goric, Celja, Savinjske doline, Ljubljane in celo Hrvatske. Pouk na novootvorenem zavodu, ki mu želimo najlepšega uspeha, se je pričel včeraj dopoldne.

□ Adaptacija dvorišnega poslopja pri palači oblastnega odbora bo kmalu dovršena in se bo vselitev izvršila še pred 15. septembrom. V poslopje se vselijo kmetijski, zdravstveni in gradbeni oddelki in sicer bo imel kmetijski oddelk svoje prostore v pritličju, gradbeni in zdravstveni pa v prvem nadstropju. Sama adaptacija se je izvršila po načrtih oblastnega gradbenega oddelka; močno se čuti vplivi Plečnikove šole. Kmetijski oddelk ima na razpolago tri sobe, zdravstveni dve, gradbeni pa tri sobe in dve risalnici. Adaptacijska dela je izvršila stavbena trdka Živic, slikarska dela pa Lorber.

□ Razstava goveje živine se je otvorila včeraj ob 10. uri na tukajšnjem sejmišču ob lepi udeležbi zainteresiranih krogov. Med drugim so se udeležili odprtivne veliki župan dr. Schaubach okr. glavar za Maribor desni breg dr. Poljanec in zastopnik okrajnega glavarja levi breg g. Bač, narodna poslanka Žebot in Falež, finančni ravnatelj dr. Povalec, referent za kmetijstvo pri vel. županu g. inž. Zidanšek, obl. odbornik Zupančič, obl. posl. Pirnat, Levstik, Stabej, Janžekovič in Škrbinek. Iz Gradca je priselil k otvoritvi razstave dvorni svetnik dr. Reidl. Razstavo je otvoril s primernim nagovorom predsednik Okrajnega zastopa dr. Vebler; nato je spregovoril vel. župan dr. Schaubach, ki je izrekel svoje veselje nad napredkom na polju živinoreje in ki želi kar najboljši uspehe v bodoče. Na okusno okrašenem sejmišču je bilo razstavljenih: 39 bikov, 83 krav in brejih telic ter 42 bikcev in telic marjadorske pasme ter 12 krav in brejih telic, 2 bika in bikica pingavske pasme. Po pregledu ocenjevalne komisije sta spregovorila še kmetijski referent inž. Zidanšek ter oblastni odbornik za kmetijstvo Zupančič, nakar se je izvršila razdelitev nagrad. Pri otvoritvi je sodelovala godba Kat. omladine.

Pomočniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani bo imel svoj redni letni občni zbor v sredo 19. septembra t. l. ob 19 v mali dvorani trgovske zbornice v Beethovnovi ulici. Odbor opozarja članstvo, da je po § 4. pravil občni zbor sklepčen eno uro pozneje ob vsaki udeležbi in prosi člane, da se ga polnoštevno udeležijo.

Strokovno društvo javnih nameščencev in vpokojevcv kraljevine SHS v Ljubljani ima danes ob 4 popoldne na domu g. predsednika, Mestni trg št. 19-III, svojo redno odborovo sejo.

Motoklub »Ljubljana« naznanja vsem svojim članom, da se vrši v četrtek, dne 6. t. m. strogo obvezen sestanek vseh članov ob 8 zvečer v klubovem lokalu Hotel Štrukelj. Ker se bo na tem sestanku razpravljalo tudi o motornih dirkah, ki se vrše dne 8. t. m., se člani uljudno vabijo, da se ga gotovo udeležijo. — Odbor.

Maribor.

Mariborska orlovska srenja ima prihodnjo nedeljo izlet k Sv. Petru, združen s telovadnim nastopom.

Krščanska ženska zveza ima prihodnjo nedeljo romanje v Ruše. Odhod ob 5.40 iz glavnega kolodvora.

Orel

Ljutomersko orlovsko okrožje ima na praznik Marijinega rojstva, dne 8. septembra svojo prireditev v Ljutomeru.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Ob 5. jutraj bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6. sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti!

Lepa Turkinja

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

□ Smrtna kosa. Umrla sta: Jernej Pletaršek, strojni kurjač drž. železnice, star 54 let. Pogreb bo danes ob pol 14 v Studencih. — Klampfer Marija, soproga strugarja drž. železnice, stara 61 let. Pogreb jutri ob pol 17 na mestnem pokopališču.

□ Lov za 17-letnim s kosmato vestjo. Emila Č. ima na piki okr. sodišče radi poverbe. Fant je star 17 let; že nekaj časa sem se potika po Mariboru brez posla in zaslužka. V ponedeljek zvečer pa je imel smolo. Policijski agent P. ga je približno ob 17 zavohal na Ruški cesti, ga ustavil in povabil, naj mu sledi. Fant s kosmato vestjo pa se po par korakih že zaokrene proti Dravi, zdrvi v divjem galopu po strmini navzdol — policijski agent pa za njim, ker mu niti na misel ni prišlo, da bi se odrekel dragocenuemu plenu. Ko je fant s strahom spoznal, da ga zasledujoči agent lahko vsak trenutek vzame, je skočil v bližini Dravinega mostu v Dravo. Toda lova je bilo kmalu konec; fant je zašel klicati na pomoč in policijski agent je šel za potapljačom se — morda vse skupaj spretna simulacija? — v Dravo in ga privlekel lepo na suho. Emila pa je sedaj naenkrat zgrabil srčni krč; metal se je po tleh z vso silo. Končno so ga le spravili v ribiški čoln in ga prepeljali na levi breg Drave. Pred tovarno usnja Badl ga je prevzel rešilni avto in ga prepeljal v bolnico. Ker se je pri potapljanju boja čisto upehal in obnemogel, so ga pridržali v internem oddelku.

□ Velik vlom so izvršili neznani storilci v trgovino Ratej na Sladni gori pri Zg. Čmureku. Tukajšnja policija je bila o vlovu takoj obveščena ter je odposlala na lice mesta policijskega uradnika z »Egonome« in daktiloskopom.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri Jos. Rojina, Ljubljana.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 5. sept.: 18.30: Tečaj za arbohrvaščino, poučuje prof. Mazovec; kot pomožna knjiga služi: Jezika. — 19.30: Gramatika hrvaškega ili srpskoga jezika. — 19.30: Ljudska univerza: Domovinoznanstvo, predava dr. Valter Bohinje. — 20.30: Koncert godbe Dravske divizije pod vodstvom dr. Cerina.

Četrtek, 6. sept.: 18.30: Tečaj za laščino, vodi prof. Ivan Gruden. — 19.30: Zgodovina slovenskega naroda, predava prof. Silvo Kranjec. — 20.30: Carobna piščal, prenos iz gledališča.

Drugi programi

Sreda, 5. septembra.

Zagreb: 20.35 Koncert duetov in arij. — Breslau: 16.30 Koncert Kalmanove glasbe — 20.15 »Sohluck und Jan«, burka (G. Hauptmann). —

Praga: 19.15 Koncert godbe na pihala — 20.10 Zabavna glasba — 21.30 Klavirske kompozicije. — Leipzig: 20.15 Koncert skladb za čelo — 21.15 »Ura spoznanja«, komedija besed — 22.30 Plesna glasba. — Stuttgart: 16.15 Orkestralna glasba — 20 »Till Lausebume«, romantična veseliga. — Bern: 20.30 Predavanje o čebelah. — 21. Orkestralna in vokalna glasba. — Katovice: 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 16.35 Koncert radio orkestra — 19.30 »Samson in Dalila«, opera v 3 dej. (Saint-Saens). — Brno: 19.10 »Demone«, dramatična pesnitev — 21.10 in 22.15 Prenos koncerta iz razstave. — Rim: 21 »Mefistoe«, opera (Boito). — Langenberg: 18.05 Opoldanski koncert — 20 Večerni koncert — 21 Pesmi za lutnjo. — Berlin: 16.30 Predavanje: Slepici in njihov svet — 17 zabavna glasba — 20 Operni večer — 22.30 Lohka glasba. — Dunaj: 11 koncert kvarteta — 16.15 Orkestralna glasba — 19.30 Predavanje: Orientacija na morju in v zraku. — 20.05 Dunajski okraj in bivša predmestja v zgodovini dunajske domače glasbe. — München: 19.30 Koncert radio orkestra — 21 Večerni koncert — 22.40 Plesna glasba. — Milan: 20.50 Koncert lahke glasbe. — Budapest: 17.45 Koncert vojaške godbe — 20 Italijanska glasba — 21 Klavirski koncert.

Četrtek, 6. septembra.

Zagreb: 20.35 Poletni izlet. Sodeluje radio kvartet. — Breslau: 16.30 Izbor iz italijanskih oper — 20.30 »Lepa mlinarica« (Schubert). — Praga: 19.15 Koncert tamburaškega zbora — 20.10 Orkestralni koncert — 21.75 Koncert iz brnske razstave. — Leipzig: 16.30 Koncert — 20.15 Schubertove orkestralne skladbe — 21.45 Iz Tolstojevih pisem. — Stuttgart: 16.15 Lahka glasba — 20.15 Koncert za brač in klavir; nato zabaven program ter Schubertova glasba. — Bern: 20 Dueti za harmoniko — 20.30 Veseliga — 21.15 Orkestralna glasba. — Katovice: 20.30 Večerni koncert. — Frankfurt: 20.15 Orgelski koncert — 21.15 Koncert in drugo. — Brno: 10.30 Literaren spored z glasbo — 21.30 Koncert iz razstave. — Rim: 21 »Filmska zvezda«, (Gilbert). — Langenberg: 17.45 Koncert — 20 Večerni koncert — 21 Iz Kölna: Nemške simfonije. — Berlin: 16.30 Predavanje: Ali Evropa izumira? — 17 Zabaven koncert — 20.30 Kabaret — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 11 in 16.15 Koncert godalnega kvarteta — 19.25 Predavanje: Kaj moramo vedeti o kvačah? — 20.05 »Igra z ljubeznijo«, komedija v 3 dej., nato večerna in plesna glasba. — München: 17 zabaven koncert orkestra — 19.15 Vokalni koncert — 20.15 Pester večer. Glasba, humor. — Milan: 20.50 »Priatelj Fric«, opera (Mascagni). — Budapest: 17.45 Ogrske narodne pesmi.

Sport

Livorno. Tudi v Italiji zmaga Mercedes. Pri dirki Livorno za Coppa Ciano je dosegla baronica Firpo na Mercedes-Benz nad 112.5 km damsko darilo z 61.7 povprečno na uro.

Sveta življenje in vrvenje

Pianist in galoše

Ruski virtuoz na klavir Pastuhov ni samo znan po svoji umetnosti, po zbirki lepih slik, ampak tudi po svoji raztresenosti. Pred kratkim je hotel napraviti sprehod po travnikih lepe reke Aa. Ker je ob Baltiku letošnje poletje zelo deževalo in ker so bile ceste in pota polna vode, mu je svetovala njegova soproga, naj obleče galoše. Pastuhov je že davno sprevidel, da je v svetnih stvarih brezpogojno vezan na nasvet svoje žene, in jo je takoj ubogal. »Če boš pa med potjo napravil kak obisk,« je zavpila še za njim skrbna žena, »potem ne pozabi sezuti galoše, predno stopiš v sobo.« Pastuhov je torej šel na sprehod, ko ga naenkrat sredi polja presenetila ploha. Imel pa je srečo, da je ravno v tistem trenutku prišel nasproti avto. Pastuhov ga je ustavil, hotel vstopiti in že odprl vrata. V zadnjem trenutku mu je prišel na misel svet njegove žene, da naj sezuje galoše, predno stopi v sobo. Hitro je brcnil z nogo, odstranil galoše in v voz je odpeljal.

Zavržene galoše pa se menda nahajajo še vedno na lepem obrežju reke Aa.

Amundsen, o katerem se je končno ugotovilo, da je mrtev.

Francozi so Nemčijo vedno dobro poznali

Iz starih časov je te dni prišla na dan sledeča dogodbica: Ko so branili v l. 1796 mesto Altenkirchen v zapadni Nemčiji, je v boju padel francoski general Marceau. Malo pred tem je bil namreč težko ranjen in je ob tej priliki umrl. Na podlagi ustmenega izročila, naj bi ga bil umoril neki gozdar, ker je imel z njegovo hčerko ljubavno razmerje. Pokopali so ga v trdnjavi Feste pri Koblenzu. Ko so v prejšnjem stoletju to trdnjavo prenavljali, so vprašali Pariz, če bi imeli Francozi kaj proti temu, da se Marceauov grob prestavi. Dobili so odgovor, da naj Nemci odpošljejo načrt, kjer naj bo zaznamovan prostor, kamor hočejo generala na novo pokopati. Dobili so odgovor, da je pač trdnjavski načrt nekaj strogo tajnega in da se radi tega ne sme izdati. Francoska vojaška oblastva so poslala nato natančno izdelan načrt koblenških trdnjav s prošnjo, da naj se vsaj sedaj zaznamuje mesto, ki naj bo pripravljeno za grob. Seveda so se koblenški meščani ustrašili, ko so sprevideli, da Francozi vedo več kot oni in so francoski želji ustregli. General pa je bil kmalu nato v obliki koščenih ostankov prepeljan v Pariz.

Od tipkarice do princezinje

V Londonu in Newyorku se pred tamošnjimi sodišči obravnava dolgotrajni spor za dedščino po pokojnem Leeds, ki osveža spomin na interesantno usodo tipkarice May Stewart, ki je bila rojena v zelo skromnih razmerah v Richmondu in umrla l. 1923 v Londonu kot grška princezinja. May Stewart je pred leti stopila kot uslužbenka v službo ameriškega industrijalca Leedsa. So kratkem času je postala soproga svojega šefa. Po smrti njenega soproga, ki je med tem postal neverjetno bogat mož, je vdova poddedovala več kot 200.000.000 dolarjev. Preselila se je v London, kjer je uredila skupno s prijaja-

Najznamenitejša operetna pevka na svetu Raquel Meller dobiva 10.000 dolarjev plače na teden. To je najvišji honorar, kar jih more taka pevka dobiti. Trenotno gostuje v Berlinu.

teljico Lady Faget skupen salon, znan med najvišjo londonsko družbo. Kot ena najlepših in najbogatejših dam v kraljevini je bila naenkrat središče družabnosti, drugič poročiti pa se ni hotela. Sele, ko se je oglašil princ iz Grške, je spremenila svoj sklep. Bilo je za bivšo tipkarico zelo mikavno stopiti v boljše odnose z raznimi dinastijami. Ko je izbruhnila vojna, so njeni načrti stopili malo v ozadje, hotela pa je na vsak način imeti s pomočjo Aten v angleškem kralju svojega sorodnika. L. 1920 se je poročila. Njeni milijonski dolarji so igrali v grški politiki važno vlogo, a kmalu je prišel preobrat. Umrta je v Londonu in od 200 poddedovanih milijonov imajo zapuščinska sodišča opraviti le še s 15 milijoni.

Stadioni rastejo

Da bi se italijanska mladina čimbolj telesno vzgajala, bodo zgradili na velikem sportnem igrišču Farnesina stadion, ki naj bi bil eden največjih na svetu in v katerem bo prostora za več kot 100.000 ljudi. Nasproti vhodu bo postavljen obelisk v višini 30 metrov, in sicer iz znamenitega marmorja iz Carrare. Obelisk bo tehtal

Amundsenov pilot Guillbaud, ki je šel v smrt s svojim mojstrom.

400 ton. Ta kamen bodo s pomočjo posebne ladje spravili po morju v Rim. 28. oktobra, ko se praznuje obletnica fašistovskega pohoda, naj bi bil ta monolit obdelan in posvečen Mussoliniju. S tem hočejo poživiti tudi staro klasično tradicijo in združiti italijanski imperializem z italijansko preteklostjo.

Živinska žena

Madjarski listi poročajo o strašnem zločinu, ki ga je storila neka dobro situirana kmetica v bližini Budimpešte. Pretekli teden je vdova Solti dobila obisk od svakinje po imenu Bugi. Naenkrat je skočila Solti na cesto in poklicala vaščane ter jim povedala vest, da je njena svakinja obešena. Uradna preiskava pa je ugotovila, da se gospa Bugi ni obesila, ampak je bila najprej zadavljena in potem obešena. Dokazalo se je, da je Solti skupno s svojim 16-letnim sinom Antonom izvršila umor. Nagib je neizmerna lakomnost. Mož Soltijeve je zapustil svoje premoženje gospe Bugi in je priznal Soltijeve le užitek. Soltijeve je hotela na vsak način postati dedinja vsega premoženja. Med razpravo je še prišlo na dan, da je Solti umorila tudi svojega moža in njegovega očeta. Moževo truplo je privlekla v hlev, kjer so ga razmesarili konji, tako da je bila sodnija v pripravi, da je mož postal žrtev nesrečnega slučaja. Njegovega očeta pa je pahnila pod voz, kjer je enako prišel ob življenje. Zločinka je neka časa vsa dejanja tajila, končno pa jih je le priznala.

Voziti se ni več varno

Roparji v Mehiki so postali že tako drzni, da napadajo mednarodne vlake. Te dni so napadli interoceanski vlak, ga prisilili, da je moral obstati, začeli streljati na vojaške oddelke, ki so spremljali vlak ter pobili vse razen enega, ki se je s težavo rešil. Ko so odpravili vojaško stražo, so vdrl v vozeve in oropali vse potnike. Najmanjša vrednost ni bila varna pred njimi. Zaklenjeni poštni voz so odprli z dinamitom in ga enako izropali. Ko je prišla pomoč, za roparji ni bilo več sledu.

Kriza zakona

Newyorški urad za socialno higieno pravi, da je vzel pod mikroskop večje število zakonov in naslednje ugotovil: Urad je razposlal vprašanja na sto mož in sto žena med 23 in 59 leti. Večina od teh je imela 30 ali 40 let. Največ jih je živelo v zakonu 5 ali 15 let. Teh 200 vprašanih ljudi je na vprašanja priznalo nič manj kot 1358 ljubavnih afer. Troje žena je priznalo, da sploh nikdar niso občutile ljubezni. Pet, da se niso poročile iz ljubezni. Na podlagi preiskovanja, koliko zakonov je bilo med temi srečnih, je prišel urad do zaključka, da se da zakonska sreča z gotovo verjetnostjo določiti. Med dvesto jih je bilo približno polovico srečno poročeni. Zanimivo je, da so razlogi nesporazuma na obeh straneh približno isti.

Morilec na dopustu

V Bukareštu se je dogodil zanimiv slučaj. Dva policijska uradnika sta pred neko bogato vilo dalje časa opazovala elegantnega gospoda, ki je vzbujal pozornost s svojim obnašanjem. Ko sta se mu približala, sta spoznala v njem Juliusa Gaetana, ki se radi umora nahaja v preiskovalnem zaporu. Hitro sta ga zgrabila in odvedla nazaj na sodnijo. Javila sta slučaj pravosodnemu ministru, ki je uvedel preiskavo. Preiskava je dognala, da je ravnatelj jetnišnice kakor tudi straža ob vratih dovoljevala morilcu že dalj časa dnevno dopust, da je mogel v mesto in uganjati pustolovščine. Gaetan je bil dnevno obsipavan od cvetic, ker je bil dober poznavalec bukareških dam. Ker je imel veliko denarja na razpolago, se mu je z lahkoto posrečilo, da je podkupoval vse vprek. Morilca so spremljale v zapor celo v zasebnih avtomobilih. Preiskava je dognala, da so bile z njim v zvezi dame iz najvišjih krogov.

Neveste na obroke

V mestu Damasku vlada med mladeniči, ki so godni za ženitev, nemalo razburjenje. V Damasku imajo staro navado, da mora mož, ki se hoče poročiti, izvoljenko odkupiti od njenega očeta. Stvar je šla tako dolgo gladko izpod rok, dokler se ni cena deklic od strani njihovih očetov tako visoko odmerila, da so bili odslej le najbogatejši v stanu poročiti se. Zvite glave so se spomnile na evropski običaj, kjer se lahko kupuje blago na obroke. Ta kreditni posel so obrnili na posredovanje pri ženitvi. V Damasku se bodo odslej kupovale na obroke tudi neveste prav tako, kakor so uvedli obroke pri nakupu pohištva, obleke in drugih potrebščin. Seveda ima stvar še drugo ozadje. Sistem obrokov uporabljajo nekateri zato, da so nalašč dolgo časa s plačilom zapadlih obrokov v zamudi, da se na ta način znebijo nevestnih žen.

Na povelje spiritistov v smrt

V Budimpešti so izročili policiji 36-letno Marijo Pagocsa, ki je v samomorilnem namenu skočila v Donavo, pa so jo rešili. Do obupnega dejanja so jo privedli, kot se je izkazalo, ljudje, ki so se izdajali za spiritiste. Žena je izgubila moža in mater, nazadnje pa je bila zapuščena še od drugega zaročenca. Radi tega so njeni živci mnogo trpeli. Seznanila se je s spiritisti in kar so ji ti narekovali, je brez lastne sodbe ubogala. Delali so z njo različne poskuse in jo na videz spravili v zvezo z njenim pokojnim možem. Ta naj bi bil ob nekem poskusu izrazil prošnjo, da bi rad dobil nazaj svojo zlato uro, verižico in prstan. Spiritisti so ubogi ženi naročili, naj te predmete prinese in zagotovili, da jih bodo poslali na drugi svet. Zrtev je v resnici prinašala predmet za predmetom. Končno so ji še sporočili, da so zli duhovi jezni, ker se še ne nahaja med svojimi predniki na onem svetu. Radi tega so ji ukazali, naj se vrže v Donavo. Žena se je hotela res vreči v vodo, pa je bila pravočasno rešena.

Gospodarstvo

Tarifne reforme

Prihodnja seja Tarifnega odbora, ki bi se po sklepu celjske seje imela vršiti 10. t. m. v Belgradu, je odložena na 17. t. m., ker se insp. J. Čugmus ta čas nahaja na službenem potovanju. S tem dnem začnejo sekcije tarifnega odbora delati in bodo dale interesentom priliko, da osebno obrazložijo svoje potrebe. Znaenkrat bodo obravnavali: tarife za agrarno industrijo, za papirno in premo-govno industrijo. Kakor smo obveščeni, je ljubljanska Zbornica za TOI zbrala že podatke rudarskih interesentov in sestavila tozadevno spomenico. Po teh tarifah prideta na vrsto les in kemična industrija, o teh pa se bo razpravljalo v Zagrebu, kamor bodo lahko prišli tudi slovenski interesenti. Naravno je še vedno čas, da interesenti javijo svoje želje in potrebe, podpre s konkretnimi podatki, ljubljanski Zbornici.

INDEKS VELETRGOVINSKIH CEN.

Po podatkih belgrajskega »Privrednega pregleda« je indeks veletrgovinskih cen nazadovol od meseca aprila do avgusta od 1609 na 1542. Gibal se je sledeče:

povprečno	1926	1527		
povprečno	1927	1558		
januar	1928	1616	(1927)	1550
februar	"	1613	"	1553
marec	"	1600	"	1548
april	"	1609	"	1558
maj	"	1620	"	1557
junij	"	1561	"	1545
julij	"	1511	"	1522
avgust	"	1542	"	1610

Iz teh števil je razviden običajen sezonski dvig cen v maju radi povečanja cen raznim kmet. proizvodom. Tudi avgust prinaša normalno višje cene kakor julij. V splošnem pa je naš nivo cen zelo stalen in so gibanja razmeroma prav majhna. V avgustu letos so bili indeksi posameznih skupin naslednji (v oklepajih podatki za januar letos): poljedelski proizvodi 1816 (1927), živina, meso, jajca itd. 1688 (1746), sadje 1158 (1255), stavbni material 1555 (1744), kolonialno blago 1310 (1292) in industrijski proizvodi 1728 (1690).

III. mednarodni sejem v Solunu. Na III. mednarodni sejem v Solunu, ki se vrši od 16. do 30. t. m. 1928 bo imela tudi naša država svoj poseben paviljon. Jugoslovanska trgovska zbornica v Solunu daje glede sejma vse potrebne informacije in navodila. Naslov zbornice je: Chambre de Commerce du Royaume des Serbes, Croates et Slovenes à Salonique. Legitimacije za posetnike, ki dajejo pravico na popust, prodaja tudi grški generalni konzulat v Zagrebu po Din 70 — Za poštnino je priložiti še Din 4.—

Mihaljev aparat, s katerim se vidi na daljavo.

Jastreb z zvoncem

Na Bavarskem je ustrelil nek posestnik jastreba, ki je imel zvonec okrog vratu. Iz vgrajirane letnice se je dognalo, da je jastreb letal že štirideset let s tem zvoncem okoli. Slučaj je imel tudi splošne posledice. V tem kraju namreč živi vera, da tisti, ki sliši zvočenje v zraku, postane v najkrajšem času nesrečen. Srečen lovec je sedaj sestrelil nesrečo z zraka.

Največji parnik sveta

White Star proga je naročila ladjo v veliki ceni 60.000 ton. Ta ladja bo največja, kar jih plove po svetovnem morju in bo za 4000 ton večja kot ladja »Majestic«, ki je bila l. 1921 največja ladja na svetu. Gradnja bo stala 120 milijonov mark in bo trajala tri leta. Nova angleška ladja bo nosila ime »Oceanic«.

V Prusiji se močno ženijo

Statistični pruski urad objavlja številke, na podlagi katerih dokazuje, da se je število porok v drugem četrtletju l. 1928 v primeri z lanskim zvišalo. Na prvem mestu je mesto Berlin. Pa tudi število rojstev je začelo naraščati in v nekaterih pokrajinah je doseglo precejšnje odstotke. V tem pogledu pa mestu Berlin stalno nazaduje. 16.900 oseb manj je umrlo kot lani. Tudi dojenčkov je ostalo več pri življenju kot lani. Ministrstvo sklepa, da je kriza v gibanju pruskega prebivalstva končana in da je pričakovati veselejših časov.

Borza

Dne 4. septembra 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču sta se danes uvrstila Berlin in Trst, dočim so devize Dunaj, London, Newyork in Pariz popustile. Promet je bil srednji, privatno blago v devizah London, Newyork in Trst.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

4. septembra 1928.

	povpraš	pon.	srednji	st	IX.
Amsterdam	—	2281.50	—	—	—
Berlin	1354.75	1357.75	1356.25	1355.25	—
Bruselj	—	791.24	—	—	—
Budimpešta	—	992.44	—	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60	—
Dunaj	800.60	803.60	802.10	802.20	—
London	275.70	276.50	276.10	276.17	—
Newyork	56.80	57.—	56.90	56.905	—
Pariz	—	222.20	—	222.24	—
Praga	—	168.67	—	168.67	—
Trst	297.—	299.—	298.—	297.80	—

Zagreb, Berlin 1354.75—1357.75. Curih 1094.10—1097.10. Dunaj 800.60—803.60. London 275.76—276.56. Newyork 56.788—56.968. Pariz 221.20—223.20. Praga 168.27—169.07. Italija 296.90—298.90.

Curih. Belgrad 9.1275. Berlin 123.78. Budimpešta 90.50. Dunaj 73.20. London 25.20125. New-

York 519.25, Pariz 20.2775, Praga 15.3875, Italija 27.19, Bukarešta 3.175, Sofija 3.74, Varšava 58.20, Madrid 86.21.

Belgrad. Amsterdam 2278.50—2284.50, Budimpešta 990.94—993.94, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.60—803.60, London 275.76—276.56, New York 56.75—56.95, Pariz 221.20—223.20, Praga 168.27—169.07, Italija 296.50—298.50.

Dinar. New York 175.875, Berlin 7.38, London 276, Praga 59.35, Dunaj 1247.50, val. 1247.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. pos. 88.50 bl., Celjska 158 den., Ljublj. kred. 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105—110, Sešir 105 den., Stavbna 56 d., Ruše 265—285.

Zagreb. Drž. pap.: vojna odškod. ar. 435.50—436, kasa 435—436, termini: sept. 440 den., dec. 451—452, 7% invest. posoj. 88.25—88.50 (88.25), agrari 55—56, Bančni pap.: Hipo 58.50—59.50, Poljo st. emis. 18—18.50, nove 17, Kred. 85, Jugo 88.50—89 (88.50), Lj. kr. 126 den., Nar. 6650 den., Prašed. 920—925 (920), Srpska 151—155, Zem. 190—190, Ind. pap.: Gutmann 205—215, Slavonija 7—10, Slaveks 100—102, Danica 140—150, Sečera 500—515, Brod. vag. 90—94, Union 255, Rusea 470—475, Trbovlje 480—492.50, Vevče 105—106.

Belgrad. Vojna odškodnina 438—435, dec. 447.50—448.75, 7% invest. posoj. 88—89, agrari 54.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 85, Zivno 119.25, Hipo 7.40, Alpine 45.60, Greinitz 3.05, Leykam 10, Trbovlje 60.10, Slavonija 1.25.

Tržna poročila

Lesni trg

Ljubljana. Les: Zaključenih 10 vagonov bukovih drv z do 15% okroglice, 1 vag. bukovih cepanov, 1 vag. desk monte 24 mm in 2 vag. desk 12, 18, 24, 38 mm ter letev 24-48, 34-68, 58-58, 68-68. Tendence neizpremenjena.

Žito

Položaj na žitnem trgu je nespremenjen. Naši mlinci so z žitom še dokaj založeni, zato je malo zanimanja za blago. Če moremo verjeti poročilom, ki jih imamo iz produktivnih krajev, cene žitu ne bodo padle, kot to pričakuje naš konsum, ki se iz tega razloga tudi vzdržuje od nakupa. — Cene: pšenica baška 242.50—245, pšenica sremska 237.50—240, koruza baška 305, koruza La Plata 295, Potojna, ječmen krmilni 260—265, ječmen pivovarski 300—310, oves 220—225, rž 250—260, moka 335—385.

Ljubljanska borza notira: Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. promt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 287.50—290, za september 290—292.50, za oktober 302.50—305, moka nova, 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 435—445, baška koruza 350—352.50, ameriška koruza La Plata, promptna, zacarinjena, fko Ljubljana 300—302.50, oves, novi za avgust 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 325—327.50, rž, uzančno blago, mlevska tarifa, 300—302.50, Zaklj. — Tendence mlačna.

Novi Sad. Pšenica baš. 237.50—240, gor. baš. 240—242.50, pot. 240—242.50, ban. 230—232.50, sr. 232.50—235, ječmen baš. sr. in ban. 250—255, oves baš., sr., ban. 217.50—220, koruza baš. 297.50—300, moka 0 g 360—370, 2 340—350, 5 320—330, 6 270—280, 7 235—240, 8 200—210, otrobi baš. 185—190, ban. 180—185. Promet: 7 vag. pšenice, 28 koruze, 8 moka, 8 ova in 1 otrobov, skupaj 52 vag. Budimpešta. Tendence mlačna. Pšenica okt. 27.12—27.04, zaklj. 27.04—27.08, marec 29.70—29.64, zaklj. 29.64—29.66, maj 30.54—30.42, zaklj. 30.44—30.46, rž okt. 25.90—25.76, zaklj. 25.78—25.80, marec 27.96—27.90, zaklj. 27.94—27.96, koruza maj 28.14—28.20, zaklj. 30.36—30.40.

Hmelj

XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo, SHS. Zalec v Savinjski dolini, 4. sept. 1928. Obiranje hmelja je skoro povsod končano. Ves pridelek je izredno lepo zelene barve in je tudi drugače najboljše kakovosti — če so tudi kobule v nekaterih legah bolj male. Pred tremi tedni priobena cenitev pridelka se ne bo dosegla, temveč zaostaja za 15—20% za ono minulega leta.

Kupčija je prav živahna in je približno 20 do 25% letošnjega pridelka prešlo v druge roke. — Društveno vodstvo.

Zatec (CSR), 1. sept. 1928. Obiranje hmelja je dež motil le en dan in bo z današnjim dnem približno polovica, po nekod dve tretjini obranih. Pridelke je skoro vseskozi lepo zelene barve in ima prav obilo lupulina. V posameznih legah so kobule manjše kot so bile v minulem letu — s. zato pa težke. Zadnje dni je bilo že več zanimanja za novi pridelek in so razni komisijonarji, eksporterji, kakor tudi zastopniki nemških trgovcev kupili nekaj hmelja za vzorce po 40—44 K (65 do

70 Din) za 1 kg. Pa te množine so bile le neznatne, ker hmeljarji niso voljni prodajati svojega pridelka po navedenih cenah, nego zahtevajo višje. Utemeljujejo to svojo zahtevo z dejstvom, da bo letošnji pridelek za 30—50% manjši od lanskega. 1000 sadežev da po natančnih zapisih letos v različnih obdobjih na Češkem le 41 — največ pa 151 — povprečno torej le 82 kg suhega hmelja. Potemtakem ne bomo letoš pridelali 130.000 starih stotov — kakor je bila naša najvišja cenitev — in sigurno še ni, če bomo dosegli naj-

nižjo cenitev to je 115.000 starih stotov. — Nemški odbor Jednoty chmelarske.

Zatec, 4. sept. Na kmetih živahno povpraševanje. Cene 42—44 K (70—74 Din) za 1 kg. Hmeljarji blago zadržujejo.

v Nürnberg, 3. sept. (Tel. »Slov.«) Cena tržnega hmelja po 120—170, Hallertau po 195 do 250, Tettnang po 240. Kupci so kazali nekoliko več zanimanja za kupčije.

Za duha in srce

OTVORITEV UMETNOSTNE RAZSTAVE NAJMLAJŠIH.

V nedeljo ob 11 dopoldne je g. Rihard Jakopič v Jakopičevem paviljonu s kratkim nagovorom otvoril umetnostno razstavo O. Globočnika, M. Maleša, J. Mežana, M. Pregljeve, F. Pavlovca in N. Pirnata. Razstava bo odprta do 22. t. m.; katalog našteva 159, skoro samih oljnatih slik, monotipij, risb in akvarelov. Razstavljalci razen M. Maleša so novinci v Jakopičevem paviljonu in neki kažejo nedvomne talente. Otvoritev je bila prav lepo obiskana, skoroda je bila v paviljonu gneča. Te dni bomo objavili obširnejši referat o razstavljenih delih.

OSMI MEDNARODNI KATOLIŠKI KONGRES »IKE«.

Mednarodna katoliška delovna družba »Ika«, katere namen je, družiti katoličane vseh narodnosti k gojenju katoliških osnovnih načel o državljanstvu, mednarodnem in socialnem miru, je imela meseca avgusta svoje osmo zborovanje v Bregenzu ob Bodenskem jezeru na Predarliskem. Kongres se je vršil pod pokroviteljstvom in stalnim predsedstvom škola dr. Sigismunda Waitza, apostolskega administratorja v Feldkirchu in Innsbrucku. Takoj ob pričetku kongresa je prisel brzojav kardinala, državnega tajnika Gasparrija, ki je sporočil zborovalcem papežev blagoslov k razjasnitvi socialnih vprašanj po katoliških osnovnih načelih. Devetnajst cerkvenih knezov iz enajst različnih držav je bilo deloma prisotnih, deloma pa so poslali zastopnike oziroma svoj blagoslov. Vseh zborovalcev je bilo nad 150. Tema kongresa je bila: »Moderni industrializem in katoliška Cerkev«. Uvodoma je govoril škof Waitz »O katoliški Cerki, industrializmu in socialnih vprašanjih«. Velike industrije ni zametavati kot take, pač pa oni industrializem, ki tlači družbe razrede in hoče gospodariti nad državo. Brez moralne oplemenitve ni pričakovati poboljšanja. In ravno tu je potrebno posebno dušno pastirstvo. Nato je govoril stolni vikar dr. Fr. X. Landmesser iz Aachena o krščanskem lastniškem pravu kot podlagi reforme modernega industrializma. Lastnina je v človeški naravi utemeljena. Vendar pa je združena s socialnimi dolžnostmi. Kajti človek ni samo posameznik, temveč je tudi organski člen človeške družbe. Dr. P. A. Horvath O. P. iz Budimpešte je govoril o lastniškem pravu v smislu sv. Tomaža Akvinskkega: Preoblike zasebne lastnine mora biti namenjena socialnim namenom. Dr. Molitor, profesor delovnega prava na univerzi v Lipskem, je govoril o modernih državnih socialno-političnih stremljenjih. Prišel je z razlikami med rimskim in germanskim pravom ter prešel na moderna stremljenja raznih držav na polju delovnega prava. P. M. Carolli O. F. M. iz Forlia je govoril o novem korporacijskem pravu v Italiji. Dr. H. König, član statističnega državnega urada v Berlinu, je predaval o moderni delovni tehniki. Racionalizacija dela se mora izvesti tako, da bo imel od nje korist tudi delavec. O modernem industrializmu in kolonialnem imperializmu je govoril predsednik kitajske zveze katoliške mladine J. M. Tan. Naglašal je potrebo, da se posvetijo vse sile spreobrnitvi Kitajske h katoličanstvu, zakar naj se pridobi zaupanje kitajskega naroda. Evropski industrialci in trgovci naj se drže katoliških osnovnih načel. Upravičenim zahtevam kitajskega naroda naj bodo katoličani naklonjeni. P. A. Arnou S. J., član mednarodnega delovnega urada Zveze narodov v Zenevi, je govoril o delavskem pravu in delavski zaščiti z mednarodnega stališča. Opozarjal je na velike socialne zadsluge Zveze narodov, zlasti pa mednarodnega delovnega urada. — Posebno pozornost je vzbudila predložena groza krvavega preganjanja kristjanov v Mehiki.

Ob splošnem navdušenju je bil za protektorja »Ike« naprošen Prevz. škof dr. Waitz. S hvalež-

nostjo je kongres sprejel povabilo kardinala Serebija, primasa Madjarske, da se vrši prihodnji kongres dne 20. avgusta v Budimpešti. Msgr. I. Montero Diaz, zastopnik španskega primasa kardinal Segura v Saensa, je poročal o velepoteznem delu katoliške tiska v Španiji in izrazil upanje, da se bo kmalu vršil kongres »Ike« tudi v Španiji. Kongres je sprejel njegove predloge o važnosti katoliške tiska, o vsakoletni prireditvi katoliške tiska, ki se vrši z molitvijo, propagando in nabiranjem in o mednarodnih nalogah organizacije katoliške tiska »Ora et labora«, katere predsednik je msgr. Montero.

• • •

Leoš Janáček, nedavno umrli moravski skladatelj in avtor opere »Jenufa«, je bil temperamenten človek, ki nobene svoje partiture ni pedantno izpisal; bilo je to zanj dolgočasno. Nikoli ni kupil navadnega papirja, črtanega za orkesterske partiture, nego je črtal sam. Nikoli se pri tem ni oziral na običajno zaporednost instrumentov, nego je rabil neke vrste notno stenografijo, ki so jo morali šele njegovi godbeniki s trudom nekako razrešiti in spisati v običajni obliki, če so bili temu privrženi. Tudi »Spomini iz mrtvega doma«, njegova zadnja, tik pred smrtjo dovršena opera, so na tak način stenografirani. Spisal je partituro na množico majhnih lističev, iz katerih je cele mesece diktiral zapisovalcem, seve, z velikim trudom in jezo. Tridejanska opera, katere rokopiš obsega tri debele zvezke, ima najdaljšo uverturo, kar jih je Janáček napisal — 60 strani. Ko se zastor dvigne, igra orkester dotlej, ko prične peti prvi solist, celih 20 strani. V Janáčekovi zapuščini so našli še nov godalni kvartet in simfonično pesnitev »Donava« v treh stavkih.

Goethejeva nagrada, ki jo je v preteklem letu ustanovilo mesto Frankfurt, se je podelila letos teologu in zdravniku dr. Albertu Schweitzerju. Schweitzer se je rodil l. 1875. v Alzaciji kot sin protestantskega župnika. Študiral je najprej filozofijo in teologijo, nato deloval nekaj čaka kot župnik in na univerzi v Straßburgu. Kot glasbeni zgodovinar je postal poznan z monografijo o Bachu in s svojimi deli o orglah. Kasneje je študiral medicino in odšel kot misijonski zdravnik v notranjo Afriko, kjer je ustanovil institut za poljanje tropskih bolezni. Njegov institut je bil med vojno razrušen, po njej pa ga je na novo zgradil, in si egr z dobičkom od svojih knjig. — Lani je prejel Goethejevo nagrado pesnik Stefan George, ki je obhajal letos šestdesetletnico svojega rojstva.

Knjige in revije

»Nageljčki L.« Zbirka 100 enoglasnih otroških pesmi za nižjo stopnjo osnovnih šol 1. in 2. šolsko leto priredil Ciril Pregelj, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena zvezku je Din 26.—. V prav okusni opremi je ravnokar izšla ta tako pogrešana in potrebna pesmarica. Vsebinska te zbirke je tako ljubka in domača, da ne bo razveseljevala samo nežno otroško dušo in srce, temveč tudi srca odraslih še posebno učiteljev petja. Hkrati je ta pesmarica tudi nekakšna pevška šola, ki deco igranje uvaja v petje in vzbuja ljubezen do te lepe umetnosti. V isti zalogi je na razpolago tudi II. stopnja »Nageljčkov« od istega prireditelja za eno in dvoglasno petje. Cena Din 20.—. V sredi septembra izide še III. stopnja te zbirke za dvo in troglasno petje; cena Din 26.—.

»Prepevajce«, zbirka narodnih in drugih domačih pesmi za ljudsko petje — od mnogih težko pričakovana — je izšla v drugi izdaji. Slovenci smo znani, da radi prepevamo! To je dobro znamenje, saj pravijo, da ljudje, ki ljubijo lepo petje, niso hudobnega srca. V domači hiši, v društveni dvorani, na vasi, na polju, v gozdu, na potovanjih, povsod naj se glasi in odmeva lepa domača pesem. Napevi so znani, toda komaj začne družba mnogo-

krat peti, pa mora že nehati, ker ne zna — besedila. Ravno temu hoče od pomoči ta knjižica, ki vsebuje 170 pesmi. Vsaka pesem se lahko hitro najde, ker sta dodani dve kazali. Ker je knjižica določena za vsakdanjo rabo, je prav trpežno, a lično vezana in stane 10 Din. Kdor naroči 10 izvodov skupaj, dobi 1 izvod brezplačno. Denar se lahko pošlje tudi v znakih. Naročite jo še danes pri »Sveti vojaki« v Ljubljani, Poljanaki nasip 10.

Izpred sodišča

POTOVANJE VESELEGA TOMAŽA.

Tomaž je sicer delavec, toda kdo pravi, da sme potovati samo gospoda! In da sme samo gospoda imeti svoje počitnice! Zakaj da si počitnice in potovanja ne bi smel privoščiti tudi delavec Tomaž? Sel je tedaj Tomaž, zapustil delo, ki ga je imel in si napravil kar generalne počitnice. In da bo počitnice kar najbolj izbral, se je podal tudi na ispekcijsko potovanje po deželi. Krenil je najprej na Gorenjsko, ker so tamkaj najlepša letovišča in za počitnice sploh najbolj pripraven kraj. Veselo je žvižgal 27. julija Tomaž skozi Škofjo Loko in dalje v Selško dolino. V Selcih ga je vjela noč in je pri nekem posestniku poprosil za prenočišče. Isti dan se je skozi Selško dolino vozil s kolesom tudi Dragotin P., ki je hotel obiskati v Železnikih svojega tasta. Dragotin je prenočeval v isti hiši kot Tomaž. Kolo je pustil v veži. Ponoči se je tega spomnil Tomaž, pa je kolo »ruknil«. Kdor hoče na počitnice in na potovanje, mora gojiti tudi primeren luksuz, ne! — si je mislil Tomaž. In kolo je luksuz, vsaj za me! V takih mislih je še sedel na kolesu in veselo vozil v prvo jutranjo zoro. Tam za Škofjo Loko je sicer srečal orožnike, toda Tomaž zna: korajžno je poprosil orožnike za ogenj, da si nažge cigareto... Pri taki korajžni gesti je človek manje sumljiv in tudi Tomaž je skusil, da je to res. Peljal se je dalje v Kranj, potlej še v Trzin, od tam pa je hotel v kakšne hribe, zakaj tudi to da spada k počitnicam. Bolj slabo se pa počitnicam poda prazen žep in to je prebridko skusil Tomaž. Hotel je prodati ukradeno kolo, toda zdelo se mu je preblizu. Zato se je napotil s kolesom dalje čez polja in ljubke gorenjske vasi naravnost v Kamnik. Tu je kolo prodajal skoro zastoj, čeravno je med brati bilo vredno še kakšnih 700 Din. Ptikiča pa so pri tej priliki zalotili orožniki in šel je z njimi. Tako je bila prva etapa potovanja takorekoč končana, počitnice pa se bodo šele začele. Po taki naporni poti se človeku spodobi kaj mirnega počitka in sodejnik so rekli, da bo za Tomaža kakih 6 tednov ravno prav. Tomaž sicer pravi, da bi bilo tudi manj dovolj, toda sodnija je mnenja, naj bo sploh zadovoljen, da tako malo, ker bi dobil znatno več, da mu ni to prva kazen.

Naročajte »Slovenca«!

Oglas

V smislu rešenja upravnega odbora samostojne monopolne uprave M. br. 16.246 z dne 29. junija t. l. in rešenja ministrstva gradjevin M. g. br. 19.462 od 16. avgusta 1928 Uprava drž. monopola tem potom razpisuje prvo ofertalno licitacijo v skrajšanem roku za

zgradbo solskega skladišča v Ljubljani

Skupna proračunana vsota znaša 973.032 Din 26 par. Družba se vrši 19. septembra 1928 v pisarni uprave državnega monopola.

Narčiti, proračun in splošni pogoji se morejo vpogledati vsak uradni dan v pisarni tehniškega odseka uprave državnega monopola in v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Iz pisarne industrijskega oddelka L. M. br. 13.407, z dne 27. avgusta 1928.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

A pan Serafin jim je na njih priganjanje tako odgovorjal:

»Imam vesti, da njegovega veličanstva kralja še ni v Krakovu in ga tudi še ne bo tako kmalu. Sicer se tam medtem mora zbrati vojska, a vendar ne vsa, toda zopet ni znano, kdaj se to zgodi. Stanislaw sem velel, naj mi vsak mesec pošilja hlapca s pismom in mi v njem natančno piše, kje polk stoji, kam odide in pod katerim poveljnikom? Zdaj pa je minilo že sedem tednov pa nimam še nobenega glasu. Vsak dan pričakujem pisma in vam tudi povem, gospoda, da sem nekoliko vznemirjen. Nikar si namreč ne mislite, da ju na vsak način dobimo v Krakovu. Ba! Lahko se tudi zgodi, da ju tam sploh ne bo.

»Kako to?« je razburjeno vprašala panna Sieninjska.

»Tako, ker polkom sploh ni treba ubrati pot samo skozi Krakov. Vsak lahko odpotuje tudi naravnost iz sedanega taborišča, razen tega tudi ni znano, kje se zdaj nahaja pan Zbiezhovski. Kaj pa, če so ga poslali kam na šlezjsko mejo ali k vojski velikega hetmana, ki prihaja od ruske strani? Večkrat se zgodi, da pošiljajo pred vojno oddelke iz kraja v kraj samo zato, da bi se navadili premikanja. Tekom sedmih tednov so lahko dospela različna povelja, in Stanislaw bi mi moral poročati o njih. Tega pa ni storil in zato sem v skrbeh: saj je znano, da med vojaki večkrat nastanejo prepiri ali dvoboji. Kaj pa, če se je kaj zgodilo! Pa če bi se tudi nič ne bilo zgodilo, moramo vendar vedeti, kje se polk nahaja in odkod odrine.

Te besede so zbegale vse navzoče, a župnik Vojnovski je odgovoril:

»Saj polk ni kakor kaka igla ali gumb, ki ga je težko dobiti, če se odtrga od suknje in zleti v travo. Radi tega si nikar glave ne belite, gospod! V Krakovu vendar vse prej kaj zveemo o tem oddelku kakor v Jedlinki.

»Toda s pismom lahko pridemo navzkriž, če je medtem odšlo semkaj!«

»Potem pa naročite Vilčopoljskemu, naj pošlje pismo za nami. Tako bo prav! Medtem pa preskrbimo v Krakovu panni Sieninjski varnejše zavetišče, in ko napoči dan odhoda, bomo vsaj brez skrbi.«

»To je pa res! Tako je!«

»Zatorej vam svetujem tako: če do jutri ničesar ne dobite, odrinimo v večernem hladu v Radom — odtod pa dalje proti Kielcam, Jendžejovu in Miechovu.«

»Morebiti bi pa bolj kazalo odriniti v Radom po jutrišnjem jutraj. Potem nam ne bi bilo treba potovati skozi gozd ponoči in s tem bi se morebiti izognili zasedi od strani Kšepekih?«

»Ah, kaj bi tisto! V hladu je prijetneje potovati!«, je zaklical Matevž Bukojemski. »Če nas že nameravajo napasti, storijo to prav tako lahko podnevi kakor ponoči. Noči pa so zdaj svetle.«

Pri teh besedah si je pričel zadovoljno roke meti in ostali trije bratje pa so takoj sledili njegovemu primeru.

A proš Vojnovski je bil drugega mnenja. Zelo je dvomil, da bi se jih upali Kšepeki odkrito napasti. »Marcian — ta že, a stari Kšepeki je za to prepameten in predobro ve, kake posledice utegne imeti tako početje: saj je že marsikateri nasilnež prav drago plačal raptus puella e. Sicer pa smo tako močni in oboroženi, da še sam Marcian ne bi utegnil

pričakovati zmage. Zato pa bi mu bilo na vsak način pričakovati Jackovega in Stanislawovega maščevanja.

Župnikove besede so Bukojemskim skoro pokvarile veselje, potolažil pa jih je Vilčopoljski. Prišel je namreč ugovarjati, majati z glavo, trkati s svojo leseno nogo po tleh in slednjič govoriti:

»Gospodje, če bi tudi na vsej poti do Radoma in celo do Kielc ali Miechova ne naleteli na nobeno nepriliko, vam vendar svetujem, da ne opustite previdnosti vse do krakovskih vrat. Saj so ob cesti povsod gozdovi. Jaz pa mladega Kšepekega najbolj poznam in sem trdno prepričan, da ta vrag že kaj tuhta.«

Stiriindvajseto poglavje.

Slednjič je napočil dan odhoda. Sprevod je odrinil iz Jedlinke ob svitanju, v krasnem vremenu, in je šel dokaj ljudi in konj. Gospodični Sieninjski, gospe Dzvonkovski in tudi gospodu župniku Vojnovskemu je bila za slučaj, da bi mu v sedlu preveč nagajal nekdanji strel, namenjena s pločevino in usnjem prevlečena kočija. Razen nje so bili še štirje težkoobloženi tovorni vozovi: vsakega so vlekli štirje konji in so ga spremljali — vstevši voznika — trije hlapci. Za panom Serafinom Ciprianovičem je jahala šestorica slug v turkusnoplavi noši, vodeč na povodcih nadomestne bojne konje. Gospod župnik je imel dve slugi, gospodje Jelo-Bukojemski tudi po dve in še enega gozdnega čuvaja, ki je varoval voz z njihovo prtljago. Vsega skupaj je nastopilo daljno pot štiriindvajset s sabljami in puškami dobro oboroženih ljudi. Nekateri izmed njih v slučaju kakega napada sicer ne bi mogli poseči v obrambo, ker bi morali stražiti vozove in konje, a Bukojemski so bili itak prepričani, da bi s takšnim spremstvom lahko prepotovali ves svet in bi še trikrat ali štirikrat močnejša tolpa drago plačala, če bi si jih upala napasti.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nočleg. Povest irskega dekleta. 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Ljudsko-slovenska povest. 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma. 32 Din. vez 42 Din. — Stotek in njegova burkasta življenja. 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otoci solina. 24 Din. vez 32 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službodobne

Strojnik
za parno žago z lokomobilom 75 PS, izprašan, več vseh popravil na strojih za obdelovanje lesa in porenje bukovine, se sprejme s 1. okt. 1928. Reflektira se samo na prvovrstno moč, ki je bil že več časa zaposlen pri žagah. Ponudbe z navedbo zahtev in prepiši priložiti na upravo »Slovenca« pod »Strojnik« št. 8334.

Klepar, pomočnika
samostojnega sprejem v trajno delo. Justin, klepar, Tržaška cesta 36, Ljubljana.

Več vezilj
ki so že izdelovale masno obleko, se sprejme. Prednost imajo oni, ki znajo tamburirati. Ponudbe pod »Vezilja« na upravo Slovenca.

Močnega učenca
iz poštene kršč. hiše, velikost 166 cm; prednost imajo s sloven. in nemščim jezikom z dobro šol. izobrazbo — sprejem v večjo trgovino s specijalno in manufakturno v večjem kraju. Naslov v upravi Slov. pod št. 7577.

Potrebujem
za takojšnji nastop dobrega, zanesljivega in poštenega kravarja, kateri se razume na vse delo okrog živine. Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 8190.

Nadmlinar
za valjni mlin v Sloveniji se išče. Ozira se samo na prvovrstno kvalificirano moč. Ponudbe s priloženim prepisom izpravevala na upravo Slovenca pod šifro »Valjni mlin« št. 8403.

Dnevnik Slovenec
najbolje informirani list!

Pouk
Gospodična sprejme v poduk iz francosčine in nemščine — otroke in gospodične iz boljših družin. Mesečno 150 Din, 2 uri tedensko. Naslov v upravi lista pod št. 8337.

Klavir poučuje
po najboljši metodi Kumara, organist, Sp. šiška, kolonija »Bajtar«, hiša Nedop. Gre tudi na dom.

Večje število dobrih zidarjev in težakov

(akordantov) dobi delo v Kokri nad Kranjem. Oglasiti se je v Strelški ulici 33 ali od 9. t. m. naprej v Kokri. Dobra hrana za lastno ceno na gradbi.

Službe iščejo

Službo išče
mizar, vajen vseh domačih in tovarniških, v lesno stroko spadajočih del, najraje v kakšni tovarni kot hišni mizar. Naslov v upravo »Slovenca« pod št. 8328.

Pekovski pomočnik
zdrav, zanesljiv, vsega dela sposoben, iščem mesta kot skupni delavec ali pa malo pekarnico na račun. Zmožen kavčije. Naslov v upravi lista pod št. 8242.

Službo gospodinje
iščem kjerkoli, ker mi je nemogoč dohod k moži v inozemstvo. Imam petletno hčerko. Ponudba na upravo Slovenca pod »Hvaležna«.

Službo iščem
za dobo 5 mesecev v pisarni, skladišču ali v blagajni kjerkoli. Vešč slov. stenografije, strojepljiva in pis. del. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8387.

Pouk

Gospodična
sprejme v poduk iz francosčine in nemščine — otroke in gospodične iz boljših družin. Mesečno 150 Din, 2 uri tedensko. Naslov v upravi lista pod št. 8337.

Klavir poučuje
po najboljši metodi Kumara, organist, Sp. šiška, kolonija »Bajtar«, hiša Nedop. Gre tudi na dom.

Dijaki

Dva dijaka
ali dijakinji se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov: Ptuj, Panonska ulica 9, II. nadst., tevo.

Dva dijaka
se sprejmeta k starejšemu zakonskemu paru brez otrok. Naslov pove oglaš. oddelek Slovenca.

3 dijake
sprejem na hrano in stanovanje. Nemška konverzacija. Naslov pove: Oglasi oddelek Slovenca pod št. 8400.

Dva dijaka
sprejem na vso oskrbo. Mestni trg 18/III.

Stanovanja

Gospodična
se sprejme na stanovanje in hrano k boljši hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8325.

Opremljena soba
v novi vili za Bežigradom z električno razsvetljavo, parket, poseben vhod, krasen razgled, zelo zračna, se odda takoj. Naslov v upravi »Slovenca«.

Za sestanovalko
sprejem gospodično takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8396.

Meblovana soba
se odda boljši gospodini. Naslov pove uprava »Slovenca« 8389.

Vnajem

Odda se lokal
z izloženim oknom za 400 Din mesečno, posebno priporoč. za uradja, kjer ni daleč na okoli nobenega. Pojasnila daje A. Kafetz, Florijanska ul. št. 4, II. nadst., Ljublj.

Iščem gostilno
v najem ali pa na račun pod ugodnimi pogoji v okolici Maribora ali na Koroskem. Naslov na upravo Slovenca Maribor pod E. L. 1000.

Trgovina
z mešanim blagom na deželi se odda v najem. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8404.

Trgovski lokal
oddaj v najem Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji hiši v Ljubljani, Gradišče št. 2. Podrobne informacije dobe reflektantje v pisarni urada Miklošičeva cesta št. 20, soba 201.

REKLAMA SLOVENCU
najboljše sredstvo

Posvetva

Večji vrt
solčna lega, se odda v najem najraje trgovskemu vrtnarju. Naslov v upravi pod št. 8402.

Kupimo

Bukova drva
cepanice, kupim več vagonov. Ponudbe upravi Slovenca pod »Plačam takoj« št. 8268.

Rabljeno železje
za zidan štedilnik kupim. Ponudbe pod »Železje« na upravo »Slovenca« pod št. 8341.

Hrastove hlode, frize in deske 27 mm
kupujem v vsaki množini. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Prodamo

Radio-aparate
izvrstne za sprejemanje v zvočniku: 3 cevni 700 Din, 4 cevni 1500 Din, dobavlja J. Nadišar, Tržič.

Dve železni peči
ugodno prodam. Poizve se pri »Figovcu« v garderobi. G. Skok, Dunajska cesta.

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Musiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Vitelj (gepelj)
stoječ, kakor nov, prodam za 2000 dinarjev. J. Ulčar, Gorje pri Bledu. Sprejme se tudi

vajenec
za kovaško obrt, Oskrba v hiši.

Prodam
popolnoma v dobrem stanju (zajamčeno) električno dinamo 3 PS z vso potrebno opremo, in instalacijski material poleg. Več se izve pri lastniku Zupančič Ivan, posest. Gabenka, Trbovlje št. 2.

Objave

Iščem
za 9 letno, v rasti zastalo deklico v bližini šole »na Grabnu« popolno oskrbo pri boljši družini. Pogoji milo ravnanje. Dopise na: Ig. Perne, Levstikova ulica 19/III.

Izžrebane številke
efektne loterije prostov. gasil. društva Šmartno ob Savi, dne 2. sept. 1928 so sledeče: 1133, 643, 152, 1121, 253, 766, 584, 1830, 1981, 17, 1857, 1468, 1870, 259, 237, 39, 1389, 395, 1269, 1646, 1887, 121, 1733, 1831, 690, 1700, 269, 1696, 851, 906.

Darujte

Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12!

Jetika
se ozdravi pri zdravniku dr. Pečniku — goral — gozdil — gozdni zavod Sečovo, pošta Rogaska Slatina.

Obrt

Pletenine!
Vsa v to stroko spadajoča dela, obleke in jope po meri in okusu. Važno za gg. trgovce in manjše pletarne: Pleteno blago različnih vzorcev na metrel — Postrežba točna. Solnčno strojno pletenje, Ljubljana, Pogačarjev trg, ali Grubarjevo nabrežje 16.

Pozor izdelovalci umetnih cvetlic!

Štance
za izdelavo vseh vrst cvetlic po vzorcu ali na zahtevo izdeluje za ročno izsekavanje ali na stroj Franc Kosmač, splošno ključavničarstvo, Ljubljana, Jeranova ul. 5. Istotam se izdelujejo železne mize in stoli za gostilne in kavarniške vrtove. Delo solidno. Vzorca na ogled. Cene zmerno.

Šivilja
prvovrstna, izdeluje obleke, kostume, plašče 60 do 120 Din. Perilo 6 do 15 Din komad. Prevzema nevestine bale v prvovrstno izdelavo. Vidovdanska cesta 12.

L. MIKUŠ, Ljubljana

Mestni trg št. 15, Telefon št. 2282
Na malo! Dežniki Na veliko!
Ustanovljeno leta 1839

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so naše in aparati znamke za vkubavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.
Tovarniška zaloga »WECK« pri tržiči
„FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/I.
Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.

Pozor!

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje in cenovno Franc Kunc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Kopalne banje in peči

klozeli in ližaki najceneje pri Fr. Stupici, železnina, Gosposvetska c. 1.

Razno

Ivan Pakiž
Ljubljana, trgovina z urami, zlatino in srebrnino, se je preselil s Staroga trga 20

Pred škofijo 15
Prodajam vse predmete s 25% popustom.

Debele
kuskinaste trobe

kupite najceneje pri tržiči
A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI
v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Razglas o licitaciji

Oblastni odbor ljubljanske oblasti razpisuje na podstavi čl. 86 do 98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1920 in njegovih izpremembah in dopolnitvah, za prevzem težakih, zidarstvih in tesarskih del in dobav pri zgradbi stanovanjskega poslopja za sestre pri bolnici v Brežicah

II. javno pismeno ofertalno licitacijo

na dan 10. septembra 1928 ob 1. uri pri oblastnem gradbenem oddelku v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 15/I. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu efektivnih stroškov.

Natančnejši pogoji so razvidni iz tozadevnega razglasa v »Slovencu« št. 194 z dne 26. avgusta 1928.

Oblastni odbor ljubljanske oblasti,

dne 4. septembra 1928.

Za predsednika: E. Jarc s. r.

Zahvala Ob priliki prebriske izgube našega preljubega Filipa Horvata

se tem potom prav pristožno zahvaljujemo vsem sorodnikom, so-moščanom, znancem in prijateljem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da so ga spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku. — Najtopleje naj bodo zahvaljeni tudi vsi darovalci prekrasne cvetja in mnogobrojnih vencev. — Posebej pa se še zahvaljujemo preč. duhovščini, č.č. usmiljenim sestram križarskega reda, g. Jak. Majcen, vsem društvom in korporacijam za častno spremstvo, središki godbi za ganljive žalostinke, pevcem za v srce segajoče petje in gosp. R. Polaku za pretresljiv nagrobni govor. — Vsem pristožna hvala!

Ormož, dne 2. septembra 1928.

Žalujoči ostali.

Inserirajte v „Slovenca“!

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čež.

JOSIP ŠLIBAR, LJUBLJANA

STARI TRG 1 (POLEG ZALAZNIKA)

Kontenina rjava	Din 7, 10, 14	Brisače mt.	Din 10, 14, 20	Posteljna pregrinjala . . .	Din 320, 480, 600
" bela	" 10, 12, 14	Brisače froirke . . .	" 24, 32, 48	Za madrace gradl . . .	" 28, 32, 42
" za ruhe bela	" 22, 26, 32	Sifon	" 10, 14, 18	Kovrli klotasti	" 185, 200, 260
" za kapue bela	" 34, 46, 52	Cefir	" 10, 14, 20	Inlet	" 16, 22, 36

PRODAJA OŠTANKOV OB SREDAH IN SOBOTAH.

Takoj se odda stanovanje štirih sob

s kopalnico in pritliklinami v Šelenburgovi ulici št. 4, I. nad. Več pove »CROATIA«, Stari trg št. 11, II. nad. od 8. do 14. ure.

Ing. Zoltan Székely
Nina Székely roj. Kunej
poročena
Zagreb, v septembru 1928

Cudovito nizke cene! Iz-bira velika!
Dvokolesa nova od Din 1000— naprej.
Sivalni stroji od Din 1400— naprej.
Otroški rozički od Din 240— naprej.
Motorji prav poceni
Pred skupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke — Ceniki franko.
„TRIBUNA“, F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

Partija

dam-kih gumbov za plašče veliki, ter krojaške krede, bela ru-deča in modra po zelo nizki ceni pri

Osvaid Dobeic, Ljubljana
Pred škofijo 15
Ne zamudite ugodne prilike!

Nogavice

Flor. svilene cvrnat, pavonate, volnene v veliki izbiri in na-ceneje pri tržiči

Osvaid Dobeic, Ljubljana
Pred škofijo 15
Na debele! Blago dobro! Na drobno!

D. M. C.

znamvanec, Perl-prejica, kva kanec in Mouiré v raznih barvah ter najceneje, kupite le pri tržiči

Osvaid Dobeic, Ljubljana
Pred škofijo 15
Velika zaloga Na debele! Na drobno!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je gospod

Jože Žurga

vratar deželne bolnice v p.

dne 3. t. m. previden s sv. zakramenti boguvidano preminul. Pogreb blagega rajnega se vrši v četrtek dne 6. sept. t. l. ob 4 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. septembra 1928.

Žalujoči ostali.

Izdajatelj: dr. Fr. Knofec.

Urednik: Franc Teršeglav.